

Dokumentin sisältö

HYVINVOINTISUUNNITELMA 2023-2025

1 HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN KUNNASSA

1.1 Hyvinvointityötä tehdään uudistuvien ohjelmien avulla

1.2 Hyvinvointisuunnitelma ja viestintä

2 HYVINVOINNIN KEHITYS NAANTALISSA

2.1 Kuntajohto, talous ja elinvoima

2.2 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

2.3 Nuoret ja nuoret aikuiset

2.4 Työikäiset

2.5 Ikäihmiset

2.6 Kaikki ikäryhmät

3 TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

3.1 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

3.2 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

4 HYVINVOINNIN EDISTÄMISTÄ TUKEVAT OHJELMAT JA SUUNNITELMAT

5 HYVINVOINTISUUNNITELMAN VASTUUTAHOJAT JA LAATIJAT

6 SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEEN

7 INDIKAATTORIT

HYVINVOINTISUUNNITELMA 2023-2025

1 HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN KUNNASSA

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan keskeisimpiä tehtäviä. Kuntien tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä laaja-alaisesti ja yksilöllisiin palvelutarpeisiin vastaten sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (kuva 1). Hyvinvointityö on kunnille lakisääteistä ja sen tulee olla toimialarajat ylittävää. Jotta kaikkien vahvuudet ja osaaminen saadaan käyttöön, on tärkeää tunnistaa yhteistyön tarpeet ja yhteistyötahot.

Kuva 1 Mitä kunta tekee tulevaisuudessa

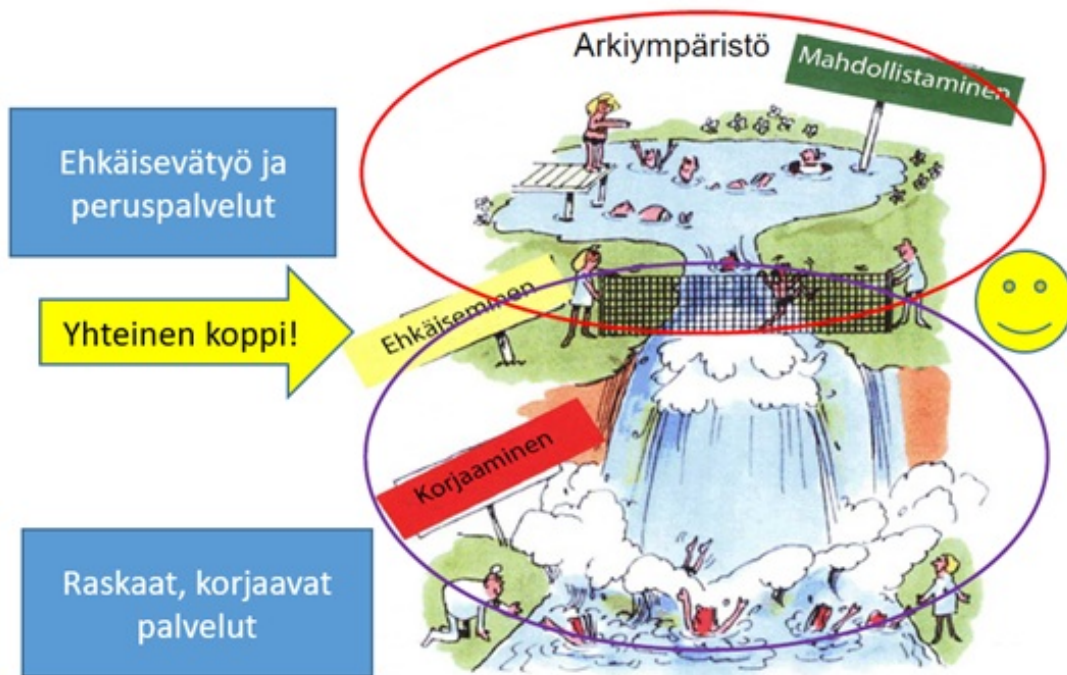
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan kaikkien toimialojen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Vuoden 2023 alusta voimaan astuvan sote-muutoksen myötä yhteistyöhön soten ja kunnan välillä on erityisesti kiinnitettävä huomiota. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eteen tehtävä työ on tulevan uudistuksen ytimessä, kunta ja hyvinvointialue tarvitsevat toisiaan. Sosiaali- ja terveyspalveluiden eli soten järjestämislaissa kuin myös muissa laeissa on asetettu tavoitteita kunnalle ja hyvinvointialueelle yhteensovittavaa sekä tukea toisiaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Osaamisen ja hyvän palvelun varmistamiseksi on määriteltävä vastuut. Yhdyspintojen tunnistaminen ja niiden löytymiseen reagointi nousee tärkeäksi tehtäväksi. Tarkasteltavia ja huomioitavia yhdyspintoja ovat mm. ravitsemuspalvelut, liikuntaneuvonta sekä osallisuuden vahvistaminen.

Kuntalaisten palvelupolut yhdyspintapalveluiden osalta tulee olla selkeät ja saumattomat, jotta taataan palveluiden jatkuvuus ja sujuvuus. Verkostoja ja toimintamalleja tulee vahvistaa ja rakentaa rohkeasti innovoiden sekä kokemustietoon ja tiedolla johtamiseen perustuen, jotta ne säilyvät kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyöalustana. Tärkeää on aidosti toteutettu yhteinen tekeminen ja paikallinen kehittämisinnostus, jotka tukevat niin kuntalaisia yksilöinä, eri toimijoita yhteistyötoimijoina kuin kestävä kehityksen tavoitteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä.

Kunta voi yhtä hyvin kuin sen asukkaat. Päätöksiä kuntalaisten hyvinvoinnin eteen tulee tehdä niin, että ne lisäävät hyvinvointia, ehkäisevät ongelmien kehittymistä ja pitävät kunnan elinvoimaisena. Jatkuvasti muuttuvassa kunnan toimintakentässä tulee huomioida ja kuulostella myös kuntalaisten muuttuvia tarpeita ja toiveita.

Naantalin hyvinvointityöskentelyssä keskeinen toimija on kunnan eri palvelualueita edustava kaupunginjohtajan nimeämä hyvinvointityöryhmä. Hyvinvointityöryhmän tehtävänä on huolehtia, että asetetut hyvinvointitavoitteet ja toimenpiteet nivoutuvat osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua.

Hyvinvointityö koostuu erilaisista toimenpiteistä, joiden tavoitteena on muun muassa kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, ylläpitää ja parantaa hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja toimintakykyä sekä ehkäistä syrjäytymistä, osattomuutta ja sairauksia. Ennaltaehkäisevällä työllä voidaan vähentää raskaiden, pitkäaikaisten ja kustannuksia lisäävien korjaavien palveluiden käyttöä. Peruspalveluiden ennaltaehkäisevässä työssä on laaja vastuu eri toimijoilla. (kuva 2.)

Naantalin kaupungin strategia ja arvot ohjaavat hyvinvointityötä, jonka toimenpiteiden suunnittelusta ja käytännön toteutuksesta huolehtivat Naantalissa kaikki kunnan eri toimialat. Naantalin kaupungin strategian päämäärät ovat vahvan talouden Naantali, tyytyväiset, hyvinvoinvat kuntalaiset ja yritykset sekä kestävä elämäntapa. Vahvan talouden Naantalissa muun muassa toiminta ja palvelut ovat tehokkaita, kaupunki houkuttelee asukkaita, yrityksiä sekä matkailijoita ja menot sekä tulot ovat tasapainossa. Kuntalaisten ja yritysten hyvinvointia kehitetään muun muassa vahvistamalla kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä panostamalla yrittäjyystävällisyyteen. Kestävä elämäntapaa luodaan olemalla sosiaalisen kestävyden edelläkävijä sekä toimimalla vastuullisesti ympäristön hyväksi. Kaikki kaupungin strategiset tavoitteet ja toimenpiteet vaikuttavat osaltaan hyvinvointiin, mutta varsinaisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi määritellyissä tavoitteissa korostuu liikunta- ja kulttuuriharrastamiseen mahdollistaminen kaiken ikäisille. Tavoitteena on kehittää kuntalaisten hyvinvointia monipuolisilla kulttuurin ja vapaa-ajan palveluilla.

1.1 Hyvinvointityötä tehdään uudistuvien ohjelmien avulla

Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämistyötä tehdään Naantalissa uudistuvien ohjelmien avulla. Vuosien 2023-2025 hyvinvointisuunnitelmaan on valittu 5 ohjelmaa, joista jokaiselle on määritelty vastuhenkilö. Ohjelmat on kirjattu kokonaisuudeksi sen pohjalta, mitä eri tietolähteiden tiedot, tilastot ja indikaattorit ovat osoittaneet kunnan

kehittämiskohteiksi. Ohjelmien valintaan on vaikuttanut osittain myös kokemusperäinen tieto.

Vanhusneuvoston, vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston sekä kolmannen sektorin osallistaminen yhteiseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työhön nähdään tärkeänä. Näiden toimielinten ja kolmannen sektorin kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä muun muassa hyvinvointisuunnitelman ohjelmien, tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa. Tätä arvokasta ja paikallista kokemusasiantuntijuutta osallistetaan sekä kokemustietoa hyödynnetään palveluiden ja olosuhteiden suunnittelussa sekä kehittämässä. Suunnittelussa huomioidaan myös eri tavoin toimintarajoitteiset lapset, nuoret, työkäiset ja ikäihmiset. Hyvinvoinnin edistämiseksi tehdystä työstä viestitään niin päättäjille kuin kuntalaisille huomioiden viestinnässä myös eri vammaisryhmät.

Saavutettavuus Toimialajohtajat

Kaikkien kaupunkilaisten kokonaisvaltainen ja kestävä hyvinvointi edellyttää yhdenvertaisia olosuhteita ja palveluita. Saavutettavuus on yhdenvertaisuuden edistämistä ja tarjoaa mahdollisuuden osallistumiseen ja elämyksiin yksilöiden erilaisista ominaisuuksista riippumatta. Naantalin kaupunki kiinnittää huomiota eriarvoisuuden ehkäisyyn. Esimerkiksi ympäristö- ja tila-asioissa huomioidaan esteettömyys ja viestintää tuotetaan erilaisille ihmisille heille saavutettavilla tavoilla. Palvelujen hinnoittelussa kiinnitetään huomiota eriarvoisuuden ehkäisyyn ja asiakaspalvelua tuotetaan yhdenvertaisesti.

Osallisuus Sivistysjohtaja

Osallisuus on vahvasti yhteydessä hyvinvointiin: matalan osallisuuden kokemuksen on todettu liittyvän muun muassa vakavaan psyykkiseen kuormittuneisuuteen, yksinäisyyteen ja huonoksi koettuun työkykyyn. Kokemus osallisuudesta lisää hyvinvointia, turvallisuutta, uskoa tulevaisuuteen ja omiin mahdollisuuksiin. Naantalin kaupunki edistää sellaisia olosuhteita ja toimintoja, joissa kaupunkilaiset voisivat vaikuttaa omaan elämäänsä, elinympäristöönsä sekä saivat osaamisensa näkyväksi ja siten myös tunnustusta muilta ihmisiltä.

Varhainen tuki Vapaa-aikapalvelupäällikkö

Varhainen tuki on kuntalaisten arjen sujuvuuden ja hyvinvoinnin lisäämistä tarjoamalla kuntalaisille riittävästi oikeanlaista ja oikea-aikaista tukea. Varhaiseen tukeen pyritään laaja-alaisella ja moniammatillisella yhteistyöllä eri sektorien, seurakunnan ja kolmannen sektorin kanssa. Hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa vuonna 2023 yhteistoimintamallien sekä yhdys- ja rajapintojen sovittamiseen että tiiviiseen yhteistyöhön kiinnitetään yhä enenevässä määrin huomiota.

Mielen hyvinvointi Vapaa-aikapalvelupäällikkö

Mielenterveysongelmien määrä on Suomessa kasvussa. Uupumista, yksinäisyyden tunnetta ja ahdistusta voivat tuntea kaikenikäiset kuntalaiset. Mielenterveys on yksilön, perheiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan pääomaa, josta Naantalin kaupunki pitää huolta ja johon kaupunki sijoittaa kaikissa elämän vaiheissa. Tämän pääoman turvaamiseksi yhdys- ja rajapintojen sovittaminen hyvinvointialueen kanssa vaatii tiivistä yhteistyötä.

Perhekeskus on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä edistävä sekä varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta tarjoava monialainen palveluverkosto. Lapsiperheiden palveluiden tiedottamista on tehostettu uudistamalla verkkosivuja asiakaslähtöisemmäksi perhekeskusmallia mukaillen. Myös monipuolisilla vapaa-ajan palveluilla tuetaan mielen hyvinvoinnin edistämistä. Niillä edistetään yhteisöllisyyden tunnetta, annetaan opastusta riittävästä liikunnasta ja unesta sekä terveellisestä ravitsemuksesta.

Hyvinvointiliike Liikuntapalvelupäällikkö

Hyvinvointiliike liikuttaa kaiken ikäisiä erilaisten liikuntapalvelutoimintojen sekä liikkuvat- ohjelmien kautta. Hyvinvointiliikkeen tavoitteena on tuottaa vaikuttavaa sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntatoimintaa. Liikkuva perhe- mallin osalta tavoitteena on lisätä perheen ja sen lähipiirin fyysistä aktiivista yhdessä oloa sekä hyvinvointia. Lapsille ja nuorille tarjotaan erilaisia liikuntamahdollisuuksia, kerhoja, leirejä ja loma- ajan toimintaa. Lasten ja nuorten osalta koulut ja varhaiskasvatus ovat tärkeässä roolissa Liikkuvat- ohjelmien kautta (Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu).

Työkäisten aikuisten kohdalla Hyvinvointiliikkeen taustalla on Liikkuva aikuinen- malli. Aikuisille tarjotaan tarpeenmukaisia liikuntaryhmiä, tapahtumia sekä testauksia. Ikiliikkuja- malli taas antaa suuntaa ikäihmisten toiminnalle. Ikäihmisille tarjotaan myös liikuntaryhmiä, testauksia ja tapahtumia heille sopivin tavoin.

Hyvinvointiliikkeellä edistetään yhdenvertaisia, saavutettavia ja esteettömmämpiä liikuntapalveluita ja -olosuhteita. Soveltavaa liikuntaa toteutetaan niin integroidusti kuin omina palveluna kaikenikäisille kuntalaisille kokemustietoa ja verkostollista yhteistyötä hyödyntäen.

1.2 Hyvinvointisuunnitelma ja viestintä

Hyvinvointisuunnitelma on kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Se sisältää valtuustokaudelle tehdyn hyvinvointisuunnitelman, vuosittaiset hyvinvointikertomukset sekä valtuustokauden ajalta kootun laajan hyvinvointikertomuksen. Kertomus auttaa tiivistämään eri alojen asiantuntijoiden näkemykset ja yhteiset tavoitteet. Hyvinvointikertomuksessa tunnistetut tavoitteet ja niistä johdetut toimenpiteet ohjaavat kunnan hyvinvointityötä. Kertomus sisältää myös indikaattoreita, jotka tuottavat seurantatietoa ja niiden avulla voidaan tunnistaa myös alueet, joihin ei mahdollisesti ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja kunnan hyvinvointikertomus tukevat toinen toisiaan. Kuntien on hyvä olla tietoisia alueellisista tavoitteista oman kertomuksensa prosessin tueksi. Naantalin hyvinvointisuunnitelmassa on hyödynnetty myös Varsinais-Suomen alueellista hyvinvointikertomusta (liitteenä).

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteuttamisesta tiedottaminen on avainasemassa. Viestinnässä huomioidaan erityisesti kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö, jonka koordinoinnista vastaa hyvinvointikoordinaattori. Suunnitelmasta tiedotetaan kaupungin eri viestintäkanavissa kuten verkkosivut, Nasta-lehti ja mediatiedotteet. Hyvinvointisuunnitelma on kaikkien nähtävillä kaupungin verkkosivuilla (Strategiat, ohjelmat ja suunnitelmat | Naantali)

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteistä tiedottaminen on jatkuva prosessi, ja se on osa kaupungin päivittäistä toimintaa. Palveluista ja toteutuneista toimenpiteistä viestitään monikanavaisesti ja vastuu on niillä, jotka vastaavat kyseisistä toiminnoista. Kaupungin viestintähenkilöstö toimii työn tukena. Hyvinvoinnin edistämiseksi tehdystä työstä tiedotetaan niin kuntalaisille kuin päättäjille.

Hyvinvointisuunnitelman mukaisista toimenpiteistä viestitään positiivisten nostojen kautta mediaan ja kaupungin omiin tiedotuskanaviin. Eri kohderyhmille valitaan soveltuvat viestintäkanavat ja -tavat. Esimerkiksi ikäihmisille tapahtuvassa viestinnässä on muistettava myös perinteinen paperinen viestintämateriaali, joka tulee olla saatavilla ikäihmisten asiointipaikoissa. Tärkeää on huomioida myös kuntalaisten monikielisyys.

Asiakkaiden aktivointi ja osallistaminen sekä kampanjat toteutetaan yhteistyössä kaupungin viestinnän kanssa. Viestintää toteutetaan kaupungin viestintäsuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Keskeisemmistä toteutetuista toimenpiteistä informoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Tämä on Naantalin kaupungin hyvinvointisuunnitelma vuosille 2023–2025. Hyvinvointisuunnitelmaa päivitetään vuosittain ja sen tavoitteet tarkentuvat ohjelmakauden edetessä.

2 HYVINVOINNIN KEHITYS NAANTALISSA

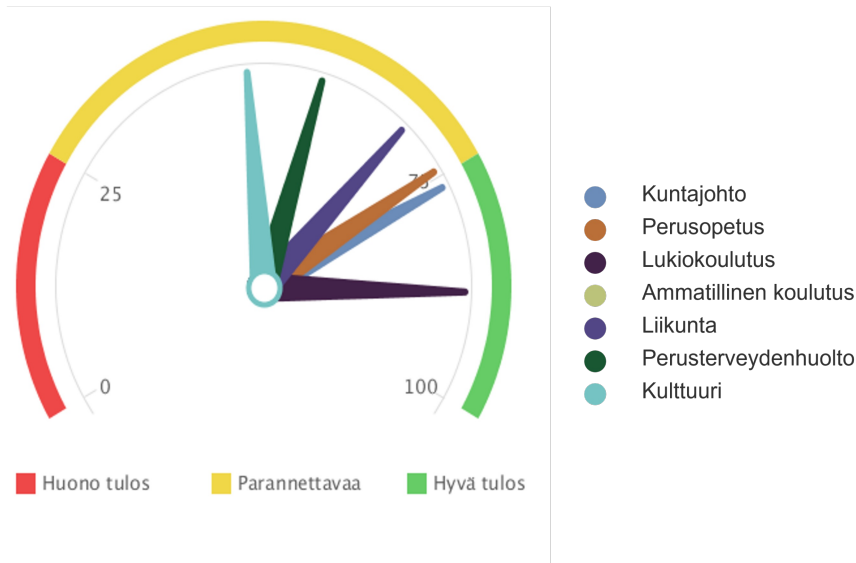
Hyvinvoinnin kehittymistä seurataan erilaisten indikaattorien ja itsearvioinnin avulla. Indikaattorit osoittavat niin hyvinvointia kuin pahoinvointia. Niiden avulla pystytään tunnistamaan kehittämiskohteita sekä sitä, millaisia palveluita kuntalaiset tarvitsevat. On keskeistä muistaa, että merkittävä osa kuntalaisista voi hyvin.

Haasteen hyvinvoinnin kehittymisen seurantaan ja kehittämistavoitteiden asetantaan aiheuttaa osaltaan indikaattorien ja tilastotietojen kuntakohtainen puute työikäisten ja ikäihmisten osalta. Näiden ikäryhmien kohdalla tietoja löytyy enemmän alueellisesti ja valtakunnallisesti. Lasten ja nuorten kohdalla tilanne on parempi ja kuntakohtaisia indikaattoreita on huomattavasti enemmän.

Indikaattoreiden osalta käytetään uusinta saatavilla olevaa tietoa, joten hyvinvoinnin kehittymisen seuranta sekä vertailuvuodet riippuvat siitä, kuinka ajantasaista tietoa on saatavilla. Vertailussa seurataan muutosta 1-2 kauteen aiempaan vuoteen. Hyvinvointisuunnitelman hyvinvointi-indikaattoreissa Naantalin vertailukunniksi on valittu Kaarina, Lieto, Raisio ja Turku. Lisäksi tietoja verrataan Varsinais-Suomen hyvinvointi-alueen sekä koko maan tilanteeseen. Hyvinvointisuunnitelman osassa 2 käytetyt indikaattorit löytyvät suunnitelman lopusta.

2.1 Kuntajohto, talous ja elinvoima

TEAvisari näyttää kunnan terveydenedistämisen suunnan eri sektoreilla (kuva 3). Kaikkien sektorien keskiarvo on sama 68 niin Naantalissa kuin koko maassa ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Vertailukuntiin nähden Naantalin kokonaistilanne on pisteen muita parempi.

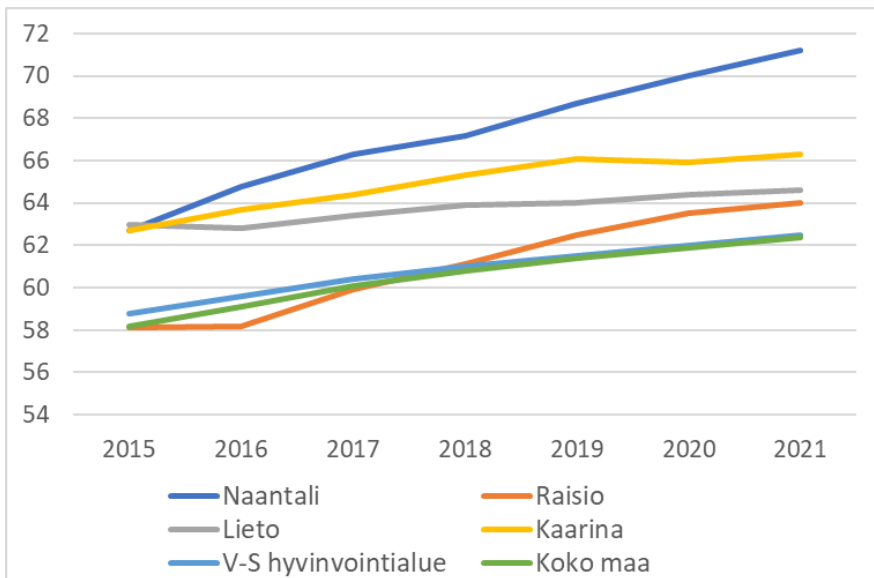
Kuva 3 Terveydenedistämisen pistemäärät Naantalissa

Hyte-kertoimeen vaikuttavien prosessi-indikaattorien osalta Naantalin kuntajohto toimii hyvinvointia edistävästi. Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan vuosittain hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen kunnan talousarviomittareilla. Kunnassa toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koordinoiva asiantuntija, jonka toimesta kootaan vuosittainen hyvinvointikertomus muutosindikaattoreineen valtuuston hyväksyttäväksi. Lisäksi kunnassa hyödynnetään osallistamista eli asukasraateja ja foorumeja palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä.

Valtion myöntämistä koronatuista suurin osa maksettiin valtionosuuksina, joten valtionosuudet kasvoivat kaikilla kunnilla vuonna 2020. Naantalissa valtionavustus oli 1180€ / asukas. Verotulokehitys jatkui vahvana koronasta huolimatta. Verotuloja saatiin 4900€/ asukas.

Naantalin väkiluku oli vuoden 2021 lopussa 19579. Väestö on kasvanut maltillisesti muuttoliikkeen ansiosta. Kuntien välinen nettomuutto tuhatta asukasta kohden oli vuonna 2019 6,5 ja vuonna 2020 9,9.

Naantali ikääntyy vauhdilla ja luonnollinen väestönkasvu on miinusmerkkistä. Demografinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta kohti. Naantalissa demografinen huoltosuhde on korkeampi kuin Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kunnissa keskimäärin (kuva 4).

Kuva 4 Demografinen huoltosuhte

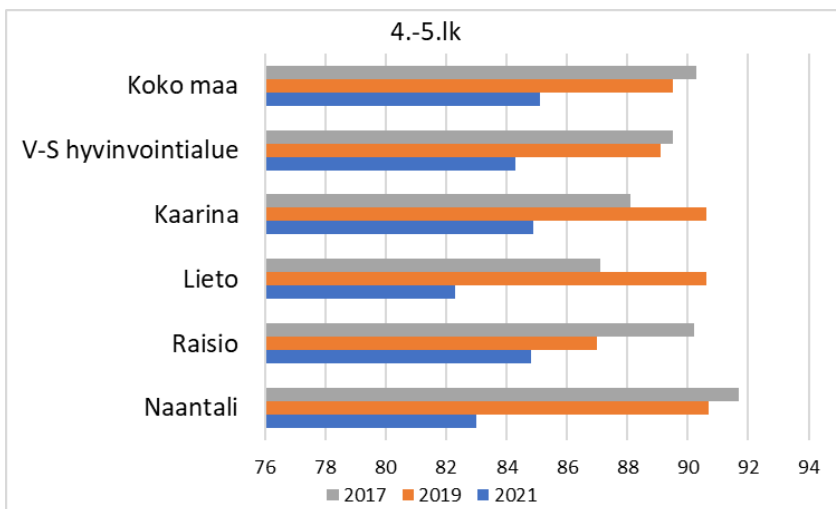
Vuonna 2021 kunnan väestöstä työkäisiä (25-64v.) oli 50,1%. Työkäisten määrässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisten viiden vuoden aikana. Työllisten osuus väestöstä laski. Korona vaikutti osaltaan työttömyyden lisääntymiseen. Työttömien osuus työvoimasta oli 8,0% ja pitkäaikaistyöttömien osuus 2,4%.

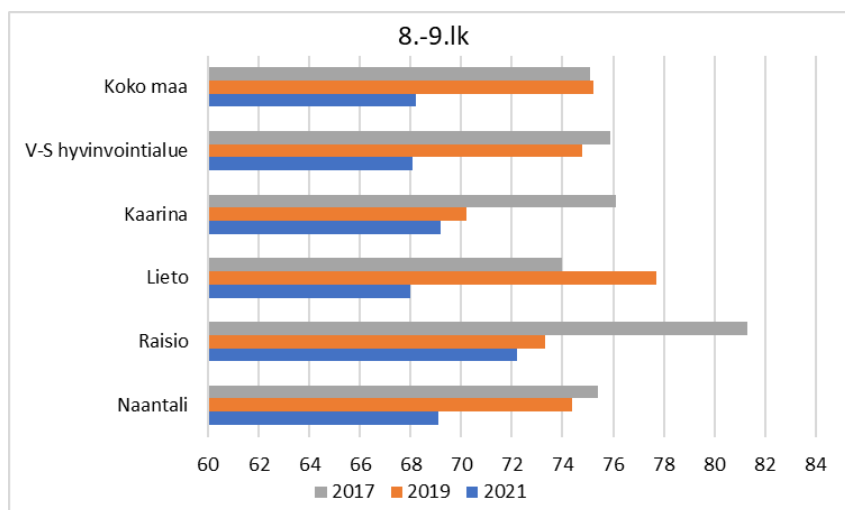
Toimeentulotukea saaneita kotitalouksia oli vuonna 2020 736, mikä on 20 kotitaloutta enemmän kuin vuonna 2019. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden 25-64- vuotiaiden henkilöiden määrä hieman pieneni vuonna 2020. 2019 pitkäaikaisesti tukea saaneiden 1,7% vastaavanikäisestä väestöstä ja 2020 1,5%.

Kunnan yleinen pienituloisuusaste vuonna 2021 oli 8. Verrattuna muihin Varsinais-Suomen kuntiin se oli melko matala. Gini-kerroin, joka kuvaa tulonjaon tasaisuutta oli Naantalissa 30,8 (v.2020).

2.2 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Naantalilaisista 4.-5.- luokkalaisista 83% ja 8.-9.- luokkalaisista 69,1% on kouluterveyskyselyn mukaan elämäänsä erittäin tyytyväinen tai melko tyytyväinen. Tyytyväisten lasten ja nuorten määrä on vähentynyt viime vuosien ajan. Suunta on ollut samanlainen myös vertailualueilla ja -kunnissa (kuva 5)

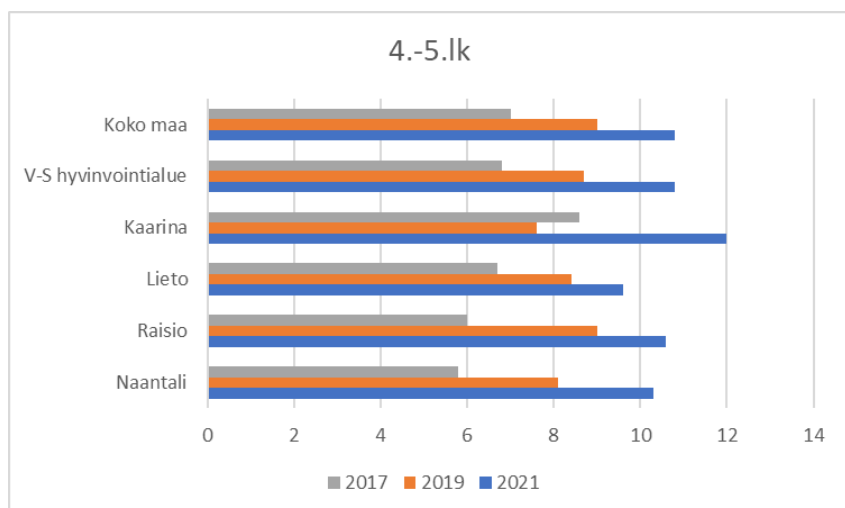
Kuva 5 Elämään tyytyväisten osuus 4.-5.- ja 8.-9.-luokkalaisista

Koettu osallisuus sekä kuuluminen yhteisöön ovat tärkeitä asioita lasten ja nuorten henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Vain 8,6% 8.-9.luokkalaisista kokee, että heillä on hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, mutta lähes 90% kokee olevansa tärkeä osa koulu- ja luokkayhteisöä. 4.-5.luokkalaisista suurin osa (96,9%) kokee olevansa tärkeä koulu- ja luokka yhteisössä.

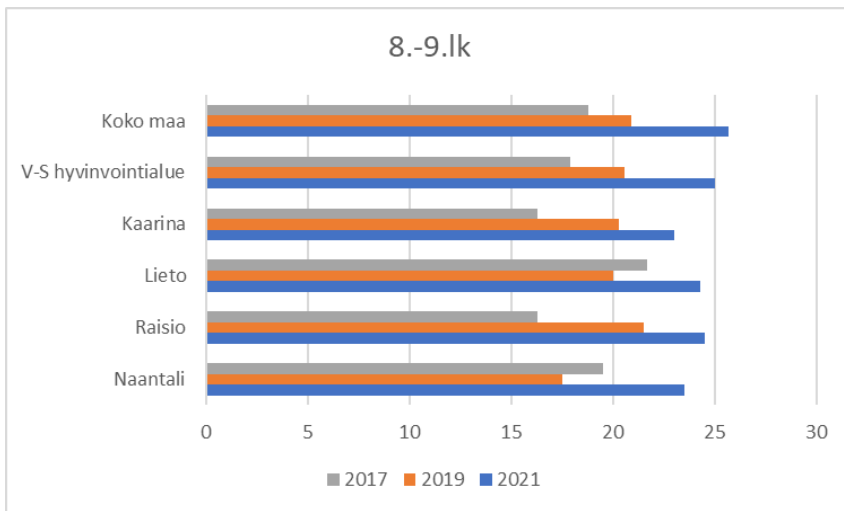
Yksinäisyyden tunne on lisääntynyt merkittävästi 8.-9.-luokkalaisilla ja yhä useampi saman ikäluokan nuori kokee joutuneensa koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa. Kuitenkin niiden nuorten määrä, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää on laskenut. Vaikka yksinäisyyttä kokevien määrä on noussut, määrä on silti matalin vertailukuntiin nähden. Kiusattujen osalta vertailukuntien tilanne on hieman Naantalia parempi.

Tilanne 4.-5. luokkalaisten kohdalla on muuttunut hieman parempaan suuntaan. 2021 kouluterveyskyselyn mukaan vähintään kerran viikossa koulukiusatuksi kokee joutuneensa 6,3%, kun määrä kaksi vuotta aiemmin oli 7,3%. Yksinäisyyttä kokevin määrä on melko alhainen (2,8%) ja on pysynyt samalla tasolla aiempaan verrattuna.

4.-5 luokkalaisista 10,3% ja 8.-9.-luokkalaisista 23,5% kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Kokemukset omasta terveydentilasta ovat heikentyneet molemmilla ikäryhmillä, mutta tilanne on edelleen pääosin parempi kuin vertailukunnissa (kuva 6).

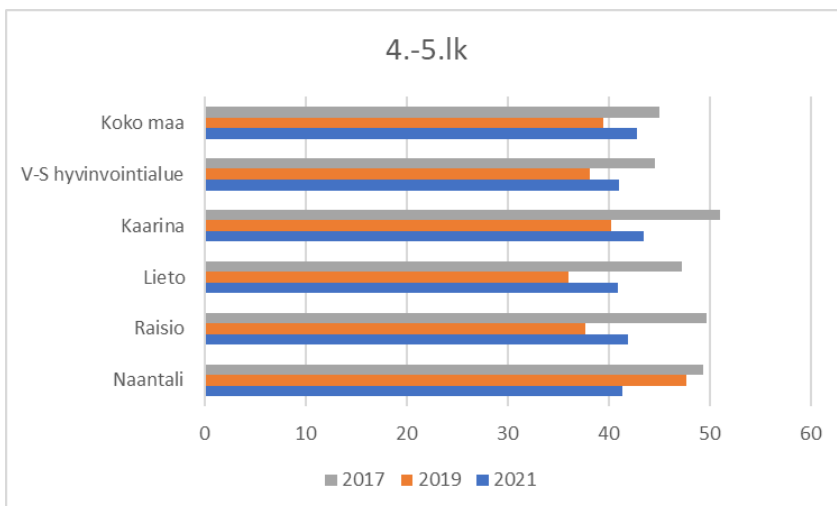

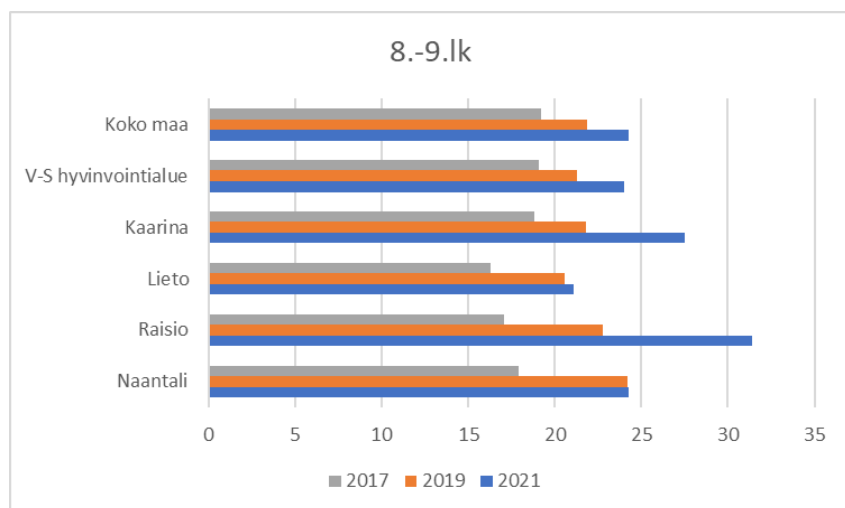
Kuva 6 Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien osuus 4.-5.- ja 8.-9.-luokkalaisista

Ahdistuneisuus, masennus ja uupumus ovat lisääntyneet 8.-9.-luokkalaisten keskuudessa. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta on kokenut 22% ja samoin noin joka viides (20,5%) on kokenut koulu-uupumusta. Vähintään kaksi viikkoa kestänyttä masennusoireilua on kokenut 25,6%. Näiden haasteiden lisääntyminen on nähtävissä myös vertailukunnissa ja koko maassa ja niissä nykytilanne on pääosin Naantalia heikompi. Nuoremmilla (4.-5.lk) mielialaan liittyviä ongelmia on esiintynyt lähes joka viidennellä (18,2%). Negatiivisesta suunnasta huolimatta, tilanne on vertailussa muita parempi.

Terveystilaan vaikuttavat osaltaan elintavat. Lapsilla kahdesta ikävuodesta 12 ikävuoteen lihavuuden yleisyys on hieman nousussa, kun taas 13-16- vuotiailla lihavuuden yleisyys on laskenut. Toisaalta kuitenkin 8.-9. luokkalaisista ylipainoisten osuus on kasvanut. Lihavuuden yleisyys ja ylipaino ovat vertailukuntiin nähden keskitasoa hyvin pienin eroin.

Liikkumisessa ja fyysisessä toimintakyvyssä on nähtävissä selkeä ero eri ikäkausien välillä. 4.-5.-luokkalaisten kohdalla vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on vähentynyt (kuva 7) ja samaan aikaan yhä useammalla 5.-luokkalaisella on heikko fyysinen toimintakyky. 8.-9.-luokkalaisten kohdalla vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus (kuva 7) taas on hieman lisääntynyt ja heikon toimintakyvyn omaavien määrä vähentynyt. Vaikka nuorempien tilanne on kokonaisuudessaan heikentynyt, vähintään tunnin päivässä liikkuu prosentuaalisesti kuitenkin nuoremmista edelleen suurempi osuus verrattuna yläateikäisiin.

Kuva 7 Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamiseta esiintyy 8.-9.-luokkalaisten osalta entistä vähemmän. Huolta herättävien käyttäjien osuus on usean vuoden ajan ollut kaikissa kunnissa ja koko maassa alle 10%. Naantalissa nyky määrä on 5,5%, ollen kuntavertailussa toiseksi parhaalla tasolla. Melko pienistä prosenteista on kyse myös päivittäin jotain tupakkatuotetta käyttävien kohdalla (4.-5.lk 2,8% ja 8.-9.lk 6,3%). Molemmassa ikäryhmissä suunta on positiivinen.

Iso osa lasten ja nuorten ajasta kuluu koulussa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa on hyvällä tasolla (TEA pistemäärä 74/100), kehittämistä toki vielä on. Osassa kouluja on pitkät liikuntavälitunnit ja oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan. Koululounas ja välipalat on pääsääntöisesti järjestetty suositusten mukaisesti. Kouluympäristön terveellisyyden, turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkistuksesta huolehditaan kaikissa kunnan peruskouluissa suositusten mukaisesti kolmen vuoden välein (TEA 100/100).

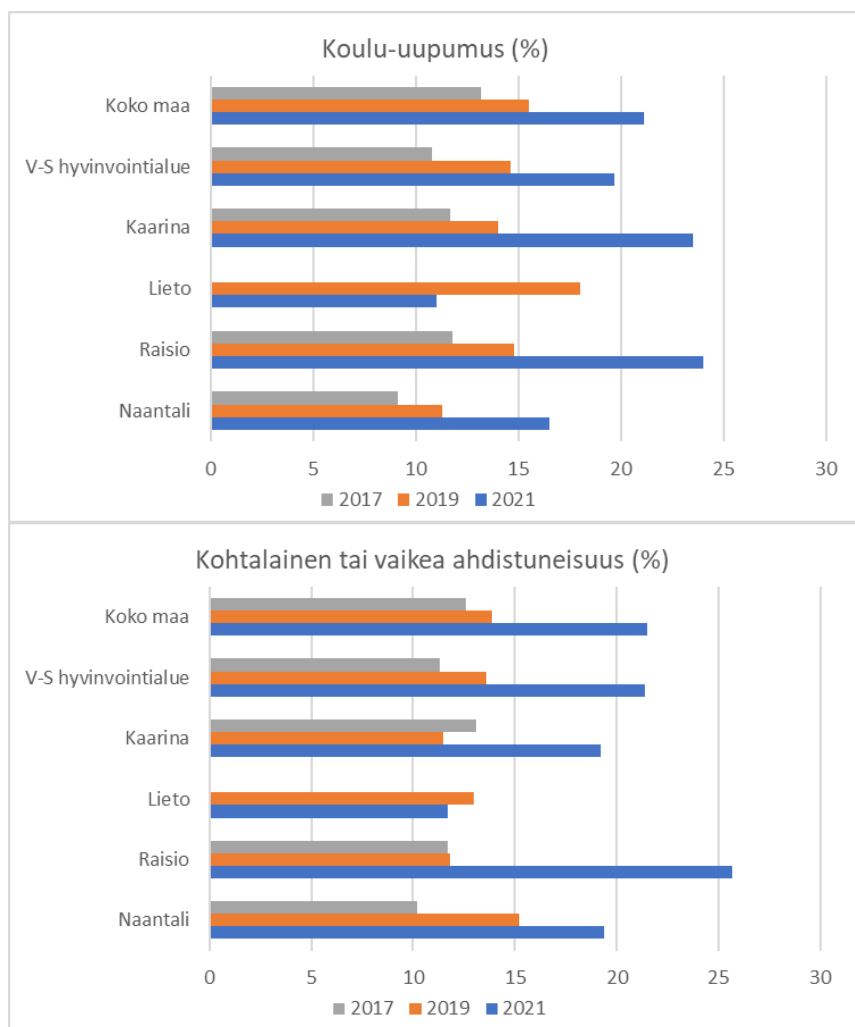
2.3 Nuoret ja nuoret aikuiset

Nuorten osallisuudesta ja mielen hyvinvoinnista saadaan tietoa mm. kouluterveyskyselyn kautta. Naantalin kohdalla on huomioitavaa, että kyselyn tulokset saadaan vain lukion opiskelijoista, koska kaupungissa ei ole ammattioppilaitoksia. Tilastot antavat siis vain osan hyvinvoinnin ja terveyden tilanteesta tässä ikäryhmässä ja osan opiskelijoista vastaukset näkyvät esimerkiksi Raision vastauksissa. On myös naantalilaisia nuoria, joita ei tavoiteta ollenkaan opiskelupaikkojen kyselyjen kautta ja joiden hyvinvoinnin tilanteesta ei välttämättä saada ollenkaan tietoa.

Vuonna 2021 lukion 1.-2. luokan opiskelijoista 74,4% koki olevansa tyytyväinen elämäänsä. Määrä on noussut muutaman prosentin vuodesta 2019. Vertailussa tyytyväisten opiskelijoiden määrä on Naantalissa noin 5% suurempi kuin koko maassa ja V-S hyvinvointialueella.

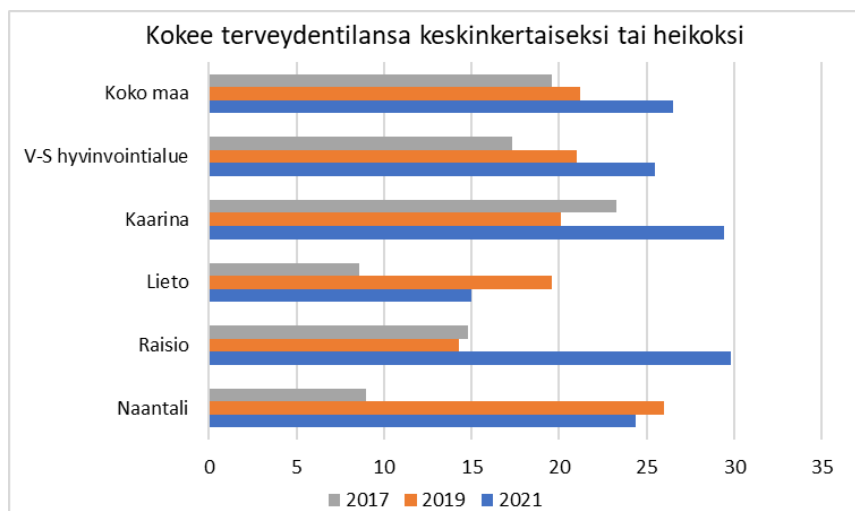
Sosiaalisten suhteiden osalta 7,1% puuttuu läheinen ystävä ja 15,3% tuntee itsensä yksinäiseksi. Luvut ovat nousseet aiemmista vuosista, kuten koko maassa ja lähes kaikissa vertailukunnissakin. Erityisesti yksinäisyyden tunteen kasvu on Naantalissa merkillepantavaa. Yksinäisyyttä kokevien määrä on lähes tuplaantunut vuodesta 2019. Koulukiusaaminen on vähenemässä. Naantalin opiskelijoista 1,2% on ollut koulukiusattuna vähintään kerran viikossa. Luku on melko pieni, mutta silti vielä hieman suurempi kuin koko maassa ja hyvinvointialueella keskimäärin.

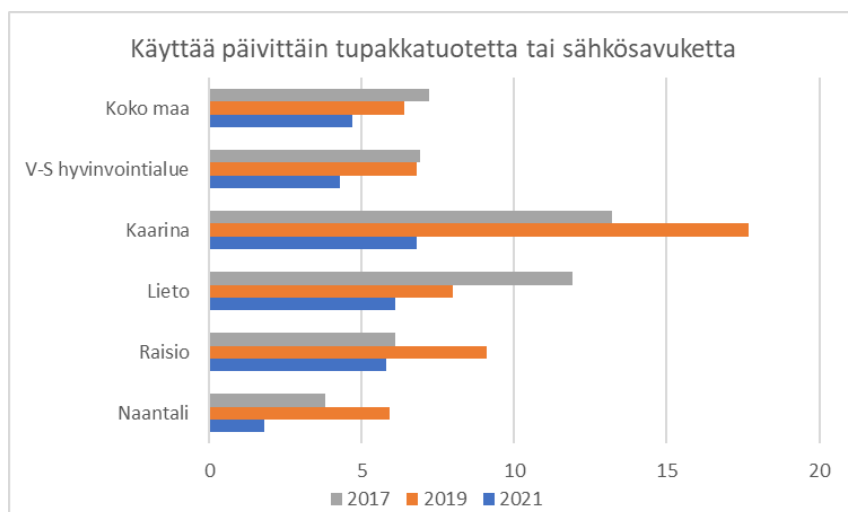
Ahdistuneisuuden ja koulu-uupumuksen osalta trendi on huolestuttavalla tavalla kasvussa sekä Naantalissa että pääosin myös vertailualueilla ja- kunnissa. Naantalin lukion 1.-2. luokan opiskelijoista 19,4% on kokenut kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta ja 16,5% koulu-uupumusta. Koulu-uupumusta koetaan vertailualueilla Lietoa lukuunottamatta vielä Naantaliakin enemmän, ahdistuneisuutta kokevien määrä on Naantalissa keskitasoa (kuva 8).

Kuva 8 Koulu-uupumus ja ahdistuneisuus

Lukion 1.-2. luokan opiskelijoista 24,4% kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (kuva 9). Tilanne heikkeni vuonna 2019 merkittävästi, mutta on nyt taas käännytyn parempaan suuntaan. Ylipainoisten opiskelijoiden osuus on 13,8%, mikä on 0,7% vähemmän kuin 2019. Vertailualueisiin nähden Naantalissa on vähiten ylipainoisia opiskelijoita. Vähintään tunnin liikkuvien osuus (21,3%) on puolestaan tuplaantunut vuoteen 2019 verrattuna (10,6%). Kasvun ansiosta Naantalın osuus on noussut vertailussa suurimmaksi. Vajaalla 5 prosentilla opiskelijoista on huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiiniuotteiden käyttöä tai rahapelaamista. Päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta käyttää vain 1,8% opiskelijoista. Käyttö on laskenut positiivisesti Naantalın lisäksi myös vertailualueilla (kuva 9).

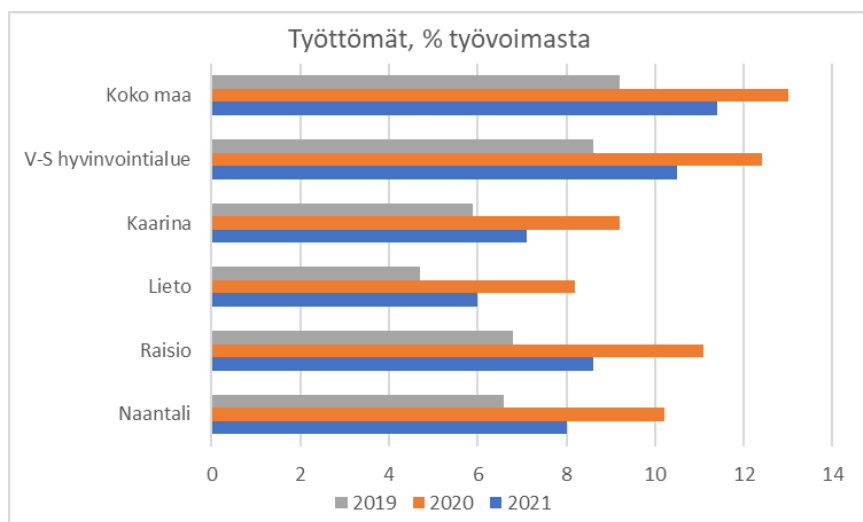
Kuva 9 Terveydentila ja tupakointi

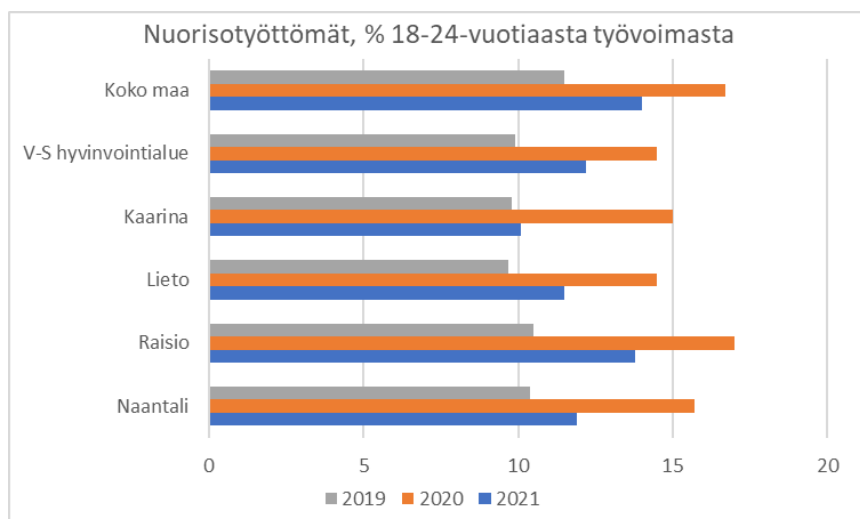
Huolta aiheuttavat lisääntynyt humalajuominen sekä huumekeailut. Yhä useampi opiskelija on tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa (18.8%) ja ainakin kerran huumeita kokeilevien määrä on myös kasvanut muutamalla prosentilla (9,5%). Kerran kuussa humalassa olevien määrä on Naantalissa vertailualueiden suurin, mutta huumekeailuissa muiden luvut ovat Naantalia suuremmat.

Syrjäytymisriskissä olevien 18-24-vuotiaiden %-osuus vastaavanikäisiä oli vuonna 2020 21,7%. Vuodelta 2021 ei ole saatavilla kyseistä tilastotietoa, mutta 18-24- vuotiaiden nuorisotyöttömien määrä sekä koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24- vuotiaiden määrä ovat vähentyneet vuonna 2021, joten niiden osalta tilanne vaikuttaa positiivisemmalta.

2.4 Työikäiset

Työttömien kokonaismäärä työvoimasta on vähentynyt 2,2 % edellisestä vuodesta ja myös nuorisotyöttömien osuus 18-24-vuotiaista työvoimasta on laskenut (kuva 10). Suuntaus on ollut sama myös vertailualueilla. Edellisenä vuonna osuudet nousivat selvästi vuodesta 2019 ja kääntyivät jälleen laskuun 2021.

Kuva 10 Työttömät ja nuorisotyöttömät

Pitkäaikaistyöttömyys vaikuttaa haitallisesti sekä terveyteen että hyvinvointiin. Huono terveys ja varsinkin mielenterveysongelmat ovat yhteydessä pidempään työttömyyden keston ja toistuva ja pitkittyvä työttömyys alentaa työkykyä. Pitkäaikaistyöttömien määrä työvoimasta on kasvanut 1,1% ja työttömistä 14,9% edelliseen vuoteen nähden. Luvut ovat nousussa myös vertailukunnissa, mutta Naantalissa osuus on korkein.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden määrä nuorten (18-24v.) osalta on lisääntynyt, 25-64-vuotiaiden kohdalla määrä on hieman laskussa. Vaikka yhä harvempi 18-24-vuotiaasta työvoimasta on siis työtön, toimeentulotuen myöntämisten perusteella yhä useamman työttömyys on kestänyt vähintään vuoden. Pitkäaikaistyöttömien määrän lisääntyminen vaikuttaa myös vaikeasti työllistyvien määrää kuvaavan indikaattorin nousuun. Vaikeasti työllistyvien määrä on kasvanut parin vuoden ajan maltillisesti, ollen vuonna 2021 3,2% 15-64-vuotiaista.

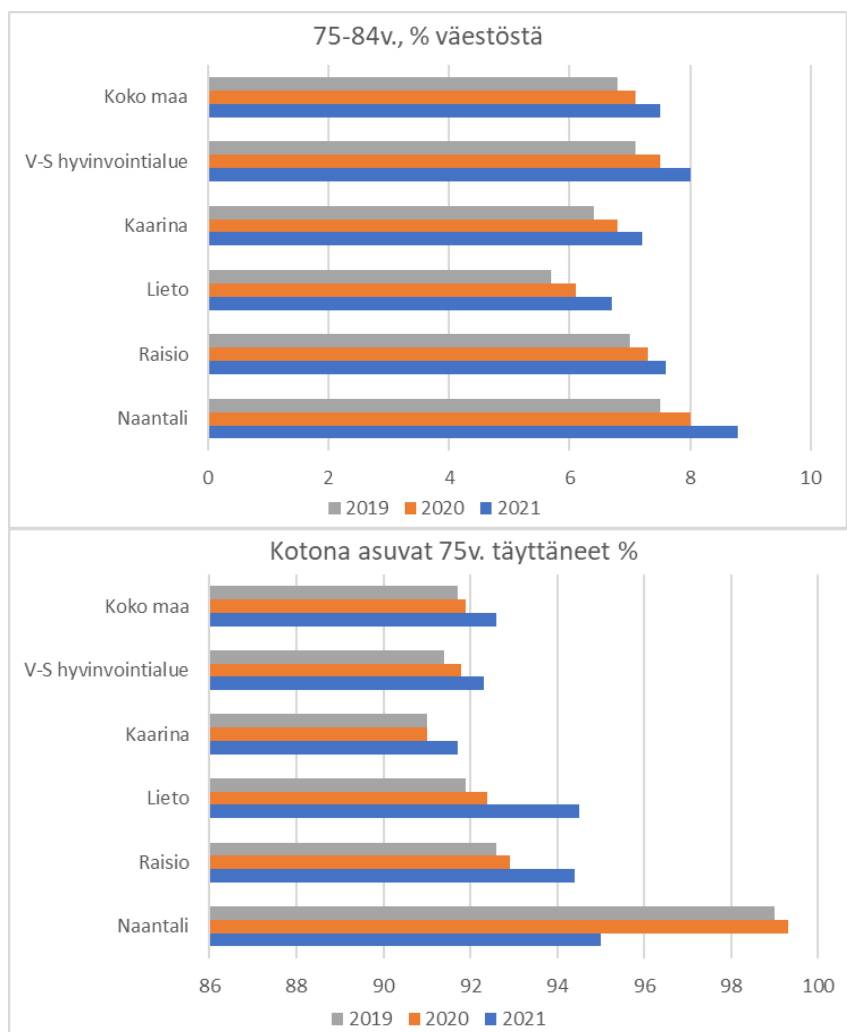
Työikäisten yhteiskunnallisesta osallistumisesta saadaan tietoa esimerkiksi vaalien äänestysaktiivisuuden kautta. Äänestysaktiivisuus on noussut viime eduskuntavaalien osalta hieman ja toisaalta viime kuntavaalien osalta aktiivisuus on laskenut. Naantalin äänestysprosentti oli 2019 eduskuntavaaleissa 75,6% ja 2021 kuntavaaleissa 62,4%. Vertailualueisiin nähden Naantalissa äänestetään hieman muita enemmän.

Äänestysaktiivisuus- indikaattorit mittaavat kuntalaisten osallistumista kunnalliseen poliittiseen päätöksentekoon. Indikaattorien ei voida sanoa mittaavan validisti yleistä osallisuutta, sillä ihmiset osallistuvat yhteiskunnalliseen elämään lukemattomilla eri tavoilla esim. osallistumalla ei-poliittiseen yhdistystoimintaan tai erilaisiin harrastuksiin. Tämän tyyppisestä osallistumisesta on heikosti saatavilla kuntakohtaisia tilastoja.

2.5 Ikäihmiset

Ennusteuden mukaan ikääntyneiden määrä tulee tulevina vuosina ja vuosikymmeninä nousemaan, erityisesti hyvin iäkkäiden osuus kasvaa. Varsinais- Suomessa yli 75-vuotiaiden osuus on suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Koko maahan, V-S hyvinvointialueisiin sekä vertailukuntiinkin nähden Naantalin 8,8% osuus 75-84-vuotiaasta väestöstä on kaikkein korkein (kuva 11). Myös 65-74-vuotiaiden kohdalla osuus on muilla vertailussa Naantalia matalampi. Väestöennuste vuodelle 2025 ennustaa 65-74-vuotiaiden osalta pientä laskua, mutta 75-84-vuotiaiden kohdalla määrä on ennusteen mukaan kasvussa 2,5%.

Kunnan tuottamat palvelut ja olosuhteet vaikuttavat ikäihmisten toimintakykyyn ja mahdollisuuksiin selviytyä itsenäisesti arjessa. Vuosina 2019- 2020 vain noin prosentti 75 vuotta täyttäneistä asui kodin ulkopuolella, mutta vuonna 2021 kotona asuvien määrä on vähentynyt. Vertailualueilla kotona asuvien määrä on noussut, mutta osuudet ovat silti vielä hieman Naantalia pienemmät.

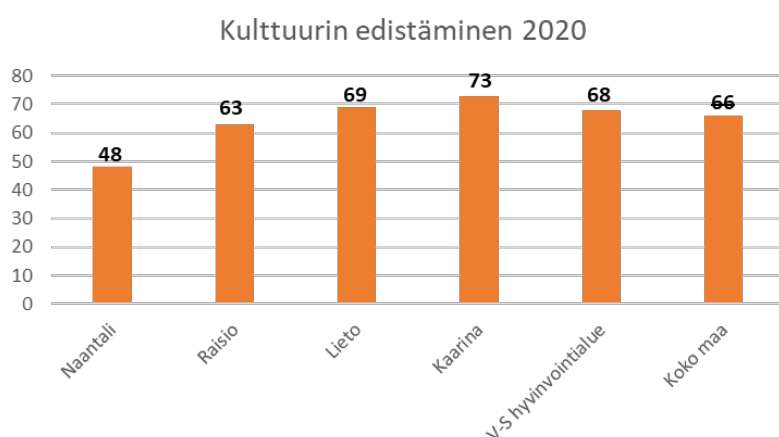
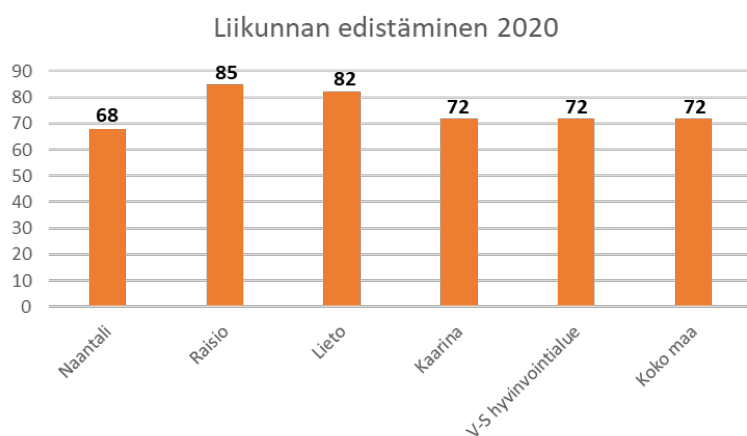

Kuva 11 75-84-vuotiaiden osuus väestöstä ja kotona asuvat 75-vuotta täyttäneet

Kuntakohtaisesti on melko heikosti saatavilla tilastotietoja ikääntyneiden osalta. Varsinais-Suomen vuoden 2020 tilastoja tarkasteltaessa todetaan, että yli 75-vuotiaiden kohdalla elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on alle puolet väestöstä. Suuri haaste ikääntyneillä on yksinäisyyden kokeminen, joka on Varsinais-Suomessa kasvanut selvästi. Liikunta- harrastaminen ja järjestötoimintaan osallistumien voivat lieventää yksinäisyyttä. Vapaa-ajan liikuntaa harrastaa yli 60% yli 75-vuotiaista ja aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuu 26% (V-S alueellinen hyvinvointiketomus).

2.6 Kaikki ikäryhmät

Hyvinvoinnin edistämisen onnistumista arvioidaan mm. THL:n tuottaman TEA-viisarin avulla. Kuntajohtoon ja koulutukseen sekä opiskeluun kohdistuvien mittarien lisäksi TEA-viisari tuottaa tietoa kunnan hyvinvoinnin edistämisestä mm. liikunnan ja kulttuurin näkökulmasta. Liikunnan edistämisen kokonaisuuden TEA-pistemäärä Naantalissa oli vuonna 2020 68 ja kulttuurin edistämisen kokonaisuuden pistemäärä 47 (kuva 12).

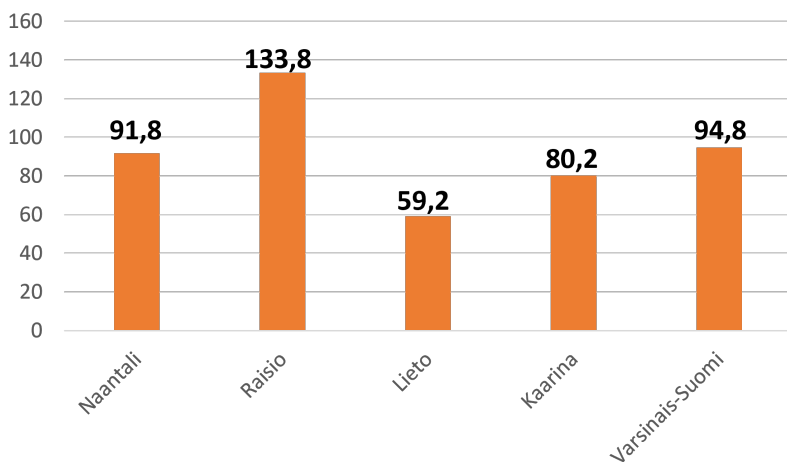

Kuva 12 Liikunnan ja kulttuurin edistämisen TEA-pistemäärät

Liikunnan pistemäärä on ollut nousussa jo usean vuoden ajan. Vuonna 2020 kokonaisuudessa osallisuus ja muut ydintoiminnat (esim. liikuntaneuvonta ja liikuntaryhmät) ovat korkeimmilla pistemäärillä ja toteutuvat lähes täysin. Liikuntajohtaminen ja sitoutuminen ovat melko hyvällä tasolla. Eniten kehitettävää on seurannassa ja tarpeiden analysoinnissa.

Kulttuurin osalta TEA-tilastotietoa on vasta vuodelta 2019 alkaen. Kulttuurin kokonaispistemäärä laski vuonna 2021 2 pistettä. Muutos ei ole merkittävä, mutta kokonaisuudessa on kehitettävää.

Huono-osaisuus on määritelty inhimillisen, sosiaalisen ja taloudellisen ulottuvuuden kautta. Näiden ulottuvuuksien pohjalta on valittu erilaisia indikaattoreita joiden keskiarvosta on muodostettu summamuuttuja (=huono-osaisuusluku). Huono-osaisuuslukuun vaikuttavista indikaattoreista osa antaa tietoa myös kuntakohtaisesti, osa vain alueellisesti. Naantalin huono-osaisuusluku 91,8 on hieman Varsinais-Suomen lukua parempi. Vertailukuntiin nähden Naantalin luku on parempi kuin Raisiossa, mutta jää Kaarinaa ja Lietoa heikommaksi (kuva 13).

Kuva 13 Huono-osaisuusindeksi 2021

Naantalissa huono-osaisuuden lukua heikentää mm. pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen, toimeentulotukien maksuista nousevat kustannukset, lasten suojeluilmoitusten kasvava määrä sekä poliisin tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä. Positiivisesti lukuun vaikuttavat mm. koulutuksen ulkopuolelle jäävien 17-24-vuotiaiden vähentynyt osuus, aikuisten mielenterveyden avohoitokäyntien väheneminen sekä nuorisotyöttömien määrän lasku. Myös päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyt rikokset sekä päihteiden vuoksi sairaalan ja terveyskeskuksen vuodeosastolla hoidetut potilaat ovat vähentyneet.

3 TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Suunnitelmaan on valittu yhteensä 25 hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen tavoitetta viiden eri otsikon alle. Otsikoiksi on valittu kolme ikäryhmää ja niiden lisäksi kaikkia ikäryhmiä koskevat vapaa-aika sekä asuminen ja ympäristö.

Taulukon suunta- solun väri kuvastaa tavoitteiden toteutumista liikennevalomallin mukaisesti. Punainen= tavoite ei toteutunut, keltainen= tavoite osittain toteutunut, vihreä= tavoite toteutunut.

LAPSET, NUORET JA PERHEET

TAVOITE	SUUNNITELLUT TOIMENPITEET	ARVIOINTI JA SEURANTA	VASTUUTAHO
Asiakaslähtöinen varhaisen tuen toimintamalli perhekeskus-yhteistyönä	<ul style="list-style-type: none"> Lapsiperheiden palvelujen välisen yhteistyön tiivistäminen edelleen Yhteistyön koordinoinnin ja prosessien tarkentaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Tyytyväinen elämäänsä 4-5 lk. Vartu-perheohjausta saaneiden perheiden lukumäärä Lastensuojelun asiakkana olevien 0-17- vuotiaiden määrä 	Sivistyspalvelut (HVA-yhteistyö eli hyvinvointialueyhteistyö keskiössä)
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Lapsiperheille kohtaamispaikkoja	Kohtaamispaikka tarjoaa lapsille ja perheille: <ul style="list-style-type: none"> Avointa toimintaa Vertaistoimintaa ja vertaistuki-ryhmiä Teemailtoja, tapahtumia ja tapaamisia Lapsille leikki- ja varhaiskasvatustoimintaa Nuorille toimintaa Toimintaympäristön vapaaehtoistoiminnalle Tietoa, asiantuntemusta ja neuvontaa 	<ul style="list-style-type: none"> Avointen kohtaamispaikkojen lukumäärä Avointen kohtaamispaikkojen kävijämäärä Tapahtuminen lukumäärä 	Sivistyspalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

Lasten ja nuorten kouluyhteisöön kuulumisen kokemuksen vahvistuminen	<ul style="list-style-type: none"> • SKY- hankkeen mukaiset toimenpiteet • School to belong-mallin toimenpiteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaiden koulupoissaolojen kokonaismäärä • Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus 4.-5. lk. ja 8.-9. lk. • Kokee kuuluvansa kouluyhteisöön, osuus 4.-5.lk ja 8.-9.lk 	Sivistyspalvelut (HVA-yhteistyö keskiössä)
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Lapsen ja nuoren kasvun ja oppimisen tuen työn kokonaisuus	<ul style="list-style-type: none"> • Tuen järjestäminen • Konsti2 -hankkeen toimenpiteet • Tuen käsikirja 	<ul style="list-style-type: none"> • Toimivat tiedonsiirron käytännöt 	Sivistyspalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

TYÖIKÄISET

TAVOITE	SUUNNITELLUT TOIMENPITEET	ARVIOINTI JA SEURANTA	VASTUUTAHOT
Osaava työvoima	<ul style="list-style-type: none"> • Kouluttautumisen edistäminen • Työttömien ja työpaikkojen kohtaamisen parantaminen • Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden yhdistäminen organisaatiossa 	<ul style="list-style-type: none"> • Koulutuksen ulkopuolelle jääneet • Työttömyysaste 	Työllisyyspalvelut, elinkeinopalvelut, sivistyspalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Syrjäytymisen ehkäisy ja yhteisöllisyyden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Naantalin kaupunki tukee yhdistysten toimintaedellytyksiä • Naantalin kaupunki tarjoaa monipuolisia ja edullisia harrastusmahdollisuuksia 	<ul style="list-style-type: none"> • 3. sektorin toiminnan laajuus • Yhdistysten määrä • Aikuisten harrastustoiminnan laajuus • Yhdistyksille myönnettyjen avustusten määrä (€/asukas) 	Sivistyspalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

Palveluiden tavoitettavuus	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelujen tiedotus ja saavuttavuus kuntalaisille myös eri vammaisryhmät huomioiden • Yrittäjien palveluista tiedottaminen näkyvästi (kuntalaisille ja matkailijoille) • Sote-uudistuksen myötä sote-palveluista tiedottaminen (yhdyspintatyöskentely hyvinvointialueen ja kaupungin välillä) • Kaupungin palveluiden sähköinen tavoitettavuus 	<ul style="list-style-type: none"> • Tyytyväisyyskyselyiden toteutuminen (yrittäjät, kuntalaiset) 	Viestintä, elinkeinopalvelut, toimialat (omien palveluidensa osalta)
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Terveet ja hyvinvoivat työikäiset	<ul style="list-style-type: none"> • Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö • Ravitsemusneuvonta • Monipuolinen kulttuuritarjonta • Kattavat opiston kurssit • Monipuoliset liikuntapalvelut 	<ul style="list-style-type: none"> • Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelman tavoitteiden toteutuminen sairauksien yleisyys yms. • Opiston kurssien määrä 	Sivistyspalvelut ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa tärkeää (kuten yhdyspinnalla EPT-koordinointi eli ennaltaehkäisevän päihdetyön koordinointi)
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Maahanmuuttajien työllistymisen edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen: Raision kanssa yhteinen maahanmuuttokoordinaattori/ seutuohjaaja • Joustavasti työhön - hankkeeseen osallistuminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Maahanmuuttajien työllisyysaste 	Työllisyyspalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

Työllisyyden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Palkkatuella työllistäminen • Työllistämisen kuntalisän myöntäminen • Kesä- ja kausityösetelin myöntäminen • Kaupungin kesätyöpaikkojen tarjoaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Palkkatuella työllistettyjen määrä • Myönnettyjen kuntalisien määrä • Myönnettyjen kausi- ja kesätyöseteleiden määrä • Kaupungin kesätyöpaikkojen määrä 	Työllisyyspalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

IKÄIHMISET

TAVOITE	SUUNNITELLUT TOIMENPITEET	ARVIOINTI JA SEURANTA	VASTUUTAHOT
Mahdollistetaan toiminnallista arkea ja kodin ulkopuolella liikkumista omaehtoisella asumisen suunnittelulla ja erilaisilla ratkaisulla	<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään turvallista lähiympäristöä • Tuetaan ympäristöratkaisulla toimintakykyä (esim. toimiva julkinen liikenne, asumispalvelut) • Ylläpidetään yhteistyötä järjestöjen, seurojen ja vapaaehtoisten välillä 	<ul style="list-style-type: none"> • Julkisen liikenteen verkosto • Lähipalvelut • Kotona asuvat yli 75-vuotiaat % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä 	Tekniset palvelut, sivistyspalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Ikääntyneiden osallisuus arjessa toteutuu	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäihmiset mukaan päätöksentekoon 	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestetyt keskustelufoorumit ja annetut/pyydyt lausunnot/kannanotot 	Sivistyspalvelut, hallintopalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

VAPAA-AIKA

TAVOITE	SUUNNITELLUT TOIMENPITEET	ARVIOINTI JA SEURANTA	VASTUUTAHOT
---------	---------------------------	-----------------------	-------------

Toimitaan avoimesti ja osallistavasti	<ul style="list-style-type: none"> Nuorisovaltuuston laajempi kuuleminen päätöksenteossa Osallistetaan seuroja ja yhdistyksiä päätöksenteon valmistelussa, seuraparlamentti Tehdään moniammatillista yhteistyötä Toimitaan avoimesti kuntalaisille 	<ul style="list-style-type: none"> Päätöksentekuelinten (mm. nuorisovaltuusto) lausuntopyyntöjen määrä Osallistavien tilaisuuksien määrä Vapaaehtoistehtävien määrä Naantalissa 	Kaikki toimialat
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Aktivoidaan kuntalaisia	<ul style="list-style-type: none"> Monikanavainen viestintä Kirjaston tilojen monipuolinen käyttö Vapaaehtoistyö.fi käytön lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> Osallistujamäärät 	Kulttuuripalvelut, kaikki toimialat
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Kulttuuri- ja vapaa-aikatilojen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Museon Humpin tilankäyttöä kehitetään Etsitään aktiivisesti kulttuuriyhdistyksille sopivia tiloja Tilaselvitys sopivista tiloista Nuorisotila keskustaan Kalevanniemen liikuntahallin rakentaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Humppi on kunnostettu Kulttuuriyhdistykset toimivat soveltuvissa tiloissa Tila osoitettu nuorisolle keskustassa Liikuntatilojen käytettävissä olevat tuntimäärät säilyvät vähintään samana 	Kaikki toimialat
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Monialaisen nuorisotyön organisointi	<ul style="list-style-type: none"> Seudullisen ryhmän lisäksi perustetaan Naantaliin monialainen ryhmä 	<ul style="list-style-type: none"> Ryhmä on nimetty ja se kokoontuu säännöllisesti. 	Vapaa-aikapalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

Lasten- ja nuorten kulttuuritarjonnan lisääminen	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteisötaitelija luo uusia toimintatapoja lasten- ja nuorten kulttuuritarjontaan yhteistyössä 3. sektorin kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutuneiden projektien määrä ja osallistujat 	Kulttuuripalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Kuntalaisten liikunnan määrä lisääntyy ja liikkumattomien määrä vähenee	<ul style="list-style-type: none"> • Liikkumattomien aktivoiminen • Harrastamisen Suomen malli • Soveltavan liikunnan kuntarajat ylittävä toiminta lisääntyy 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuntalaisten liikunnan määrä 	Liikuntapalvelut
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Hyvinvointiliikkeen toteutuminen sekä saaristokulttuurin hyödyntäminen kouluissa ja harrastustoiminnoissa	<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntaneuvonta kaiken ikäisille • Liikkuva- ohjelmat 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutuneet liikuntaneuvontapolut ja Liikkuva-ohjelmat • Järjestetyt tapahtumat/kurssit kuten veneily- ja kalastuskerhot 	Liikuntapalvelut, varhaiskasvatus, koulu, lukio
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

ASUMINEN JA YMPÄRISTÖ

TAVOITE	SUUNNITELLUT TOIMENPITEET	ARVIOINTI JA SEURANTA	VASTUUTAHOT
Asuminen ja palvelut saavutettavissa eri liikkumismuodoilla (kävely, pyöräily, joukkoliikenne, auto) kaikille käyttäjäryhmille; palvelut huomioidaan uusia alueita suunniteltaessa	<ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan pyöräilyn ja kävelyn kehittämissuunnitelma • Pyritään aktiivisesti taajamarakenteen täydentämiseen olemassa olevat palvelut (ml. lähiluonto) huomioiden • Tehdään jatkuvaa palveluverkon suunnitelmatyötä • Keskustan pääreittien esteettömyyskartoitus 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyöräilyn ja kävelyn kehittämissuunnitelma hyväksytty - toimenpiteistä valtaosa toteutettu viim. 2025 loppuun mennessä • Kaavoitusohjelmassa on täydennysrakentamista tavoittelevia kaavoja • Katujen saneerauksen yhteydessä korjattu esteettömyyteen liittyvät puutteet 	Yhdyskuntateknikka, kaavoitus ja maankäyttö
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

Joukkoliikennepalvelujen kehittäminen Luonnonmaalla lisääntyvän asumisen tarpeita vastaavasti	<ul style="list-style-type: none"> • Luonnonmaan joukkoliikenteen reittien parantaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Matkamäärien kehittyminen 	Yhdyskuntatekniikka
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Toimiva infra ja liikenne, myös esim. ilmastomuutoksen ja turvallisuusympäristön ughiin varautuminen	<ul style="list-style-type: none"> • Naantalin liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen • Tulvariskin huomioiminen sekä tulvariskikohteiden poistaminen ja uusilla alueilla ennakoiminen; väestösuojautumiskysymysten huomioiminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Liikenneturvallisuuspuutteiden parantaminen vuosittain • Liikenneturvallisuussuunnitelman liittäminen osaksi hyvinvointisuunnitelmaa • Kaivokadun hulevesiverkosto parannettu vuoteen 2025 mennessä 	Yhdyskuntatekniikka, Hyvinvointikoordinaattori
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Ympäristön turvallisuutta tukevat asiat, kuten yhteisöllisyyden tukeminen maankäytön/asumisen hankkeissa sekä laajemmin ympäristön suunnittelussa (esim. eri ihmisryhmien kohtaamisten mahdollistaminen; segregaaion ehkäiseminen)	<ul style="list-style-type: none"> • Eri asumismuotojen huomioiminen kaavoituksessa ja rakentamisessa, myös esim. tontinluovutusehdoissa a/-kilpailuissa 	<ul style="list-style-type: none"> • Asunto-ohjelman seuranta; mittaroinnin kehittäminen uudistettuun ohjelmaan vuosille 2022-25 	Yhdyskuntatekniikka, kaavoitus ja maankäyttö
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA
Viihtyisä ja terveellinen elinympäristö	<ul style="list-style-type: none"> • Asuinalueita suunniteltaessa pyritään huomioimaan luonnonympäristö sekä suunnittelemaan mahdollisimman toimivaa ja viihtyisää uusia ympäristöä, kuten puistot ym. hoidetut virkistysalueet 	<ul style="list-style-type: none"> • Ympäristöohjelman seuranta • Vesistöjen tilan sekä kaupungin ilmanlaadun seuranta 	Kaavoitus ja ympäristönsuojelu
TOTEUTUNEET TOIMENPITEET			SUUNTA

3.1 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Toteutuneet toimenpiteet kirjataan suunnitelmataulukkaan ja toteutumisen onnistumista arvioidaan suunta- sarakkeen liikennevalomallin lisäksi sanallisesti tähän osioon.

3.2 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Tavoitteiden toteutumisen arvioinnin jälkeen kirjataan arvioinnissa todetut johtopäätökset sekä niiden perusteella tehdyt toimenpide-ehdotukset.

4 HYVINVOINNIN EDISTÄMISTÄ TUKEVAT OHJELMAT JA SUUNNITELMAT

[Kaupunkistrategia](#)

[Taloussuunnitelma](#)

[Mielenterveys- ja päihdetyönsuunnitelma](#)

[Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#)

[Perusopetussuunnitelma](#)

[Lukion opetussuunnitelma](#)

[Seudullinen kotouttamisohjelma](#)

[Ympäristöohjelma](#)

[Asunto-ohjelma](#)

[Elinvoimaohjelma](#)

[Kaavoitusohjelma](#)

[Ikäystävällinen Naantali- ohjelma](#)

[Varsinais-Suomen alueellinen hyvinvointikertomus](#)

5 HYVINVOINTISUUNNITELMAN VASTUUTAHOJAT JA LAATIJAT

Hyvinvointisuunnitelman vastuutahoina ovat kaupunginjohtaja sekä toimialajohtajat.

Hyvinvointisuunnitelmaa 2023-2025 ovat olleet laatimassa:

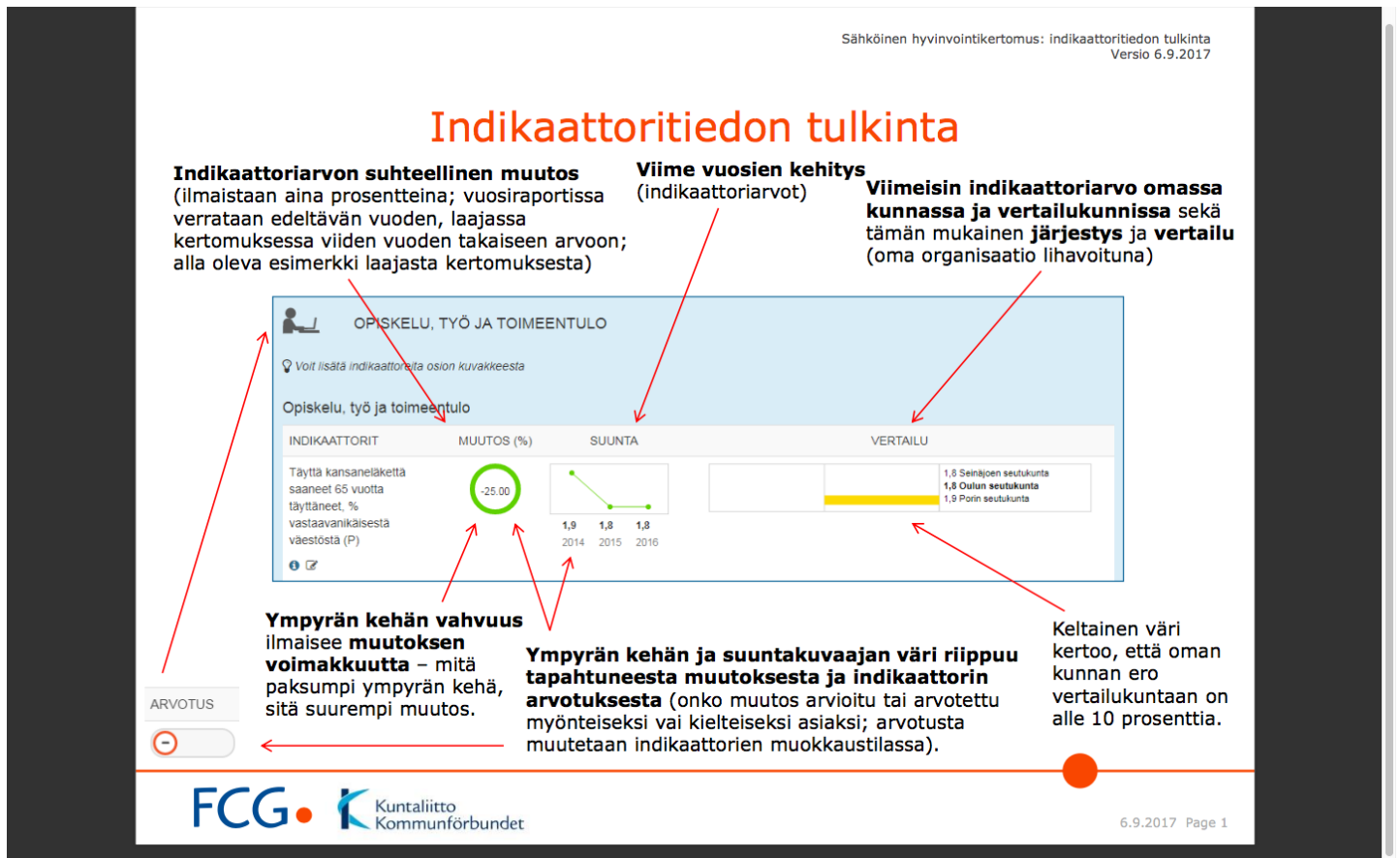
- Sivistysjohtaja Kimmo Kuusimäki
- Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen
- Vapaa-aikapalvelupäällikkö Eija Laurila
- Johtava hoitaja Hannele Nikander-Tuominen
- Perhepalveluiden päällikkö Liisa Hankavuori
- Varhaiskasvatusjohtaja Kaisa Rantala
- Museonjohtaja Anne Sjöström
- Johtava rehtori Vesa Malin
- Johtava koulupsykologi Cecilia Forsman
- Liikuntapalvelupäällikkö Maija Puolakanaho
- Hoito- ja vanhuspalvelujen johtaja Taina Lahtiola

- Varhaiskasvatuksen esimies Ritva Parviainen
- Yhdyskuntatekniikan päällikkö Mika Hirvi
- Maankäyttöpäällikkö Tuomas Lindholm
- Lukion rehtori Eija Mäenpää
- Työllisyyspäällikkö Jani Välimäki
- Ympäristöpäällikkö Saija Kajala
- Kaupunginrkkitehti Kaisa Äijö
- Viestintä- ja kehittämispäällikkö Tiina Rinne-Kylänpää
- Elinkeinoasiamies Lassi Rosala
- Gerontologinen sosiaalityöntekijä Riitta Laakso
- vs. soveltavan liikunnan ohjaaja ja hyvinvointikoordinaattori Marika Lineri
- soveltavan liikunnan ohjaaja ja hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen

6 SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN

Hyväksytty Naantalin kaupunginvaltuustossa osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua 12.12.2022.

7 INDIKAATTORIT

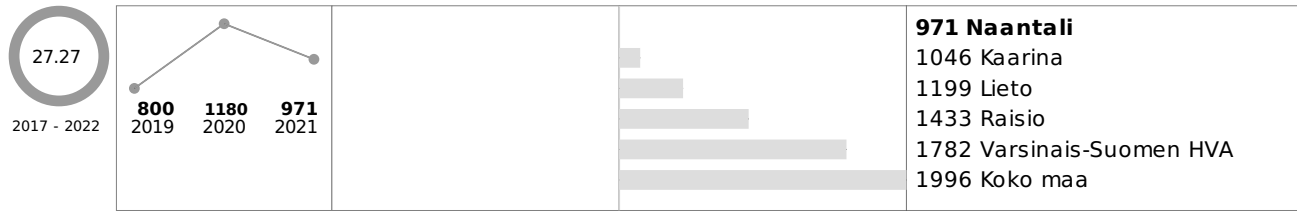

TALOUS JA ELINVOIMA

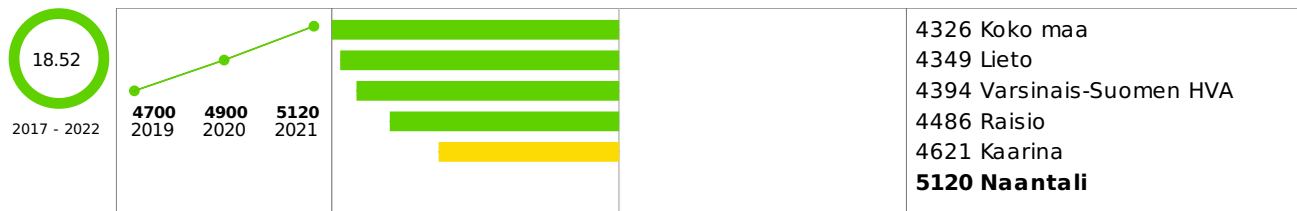
Talous

Tulot

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

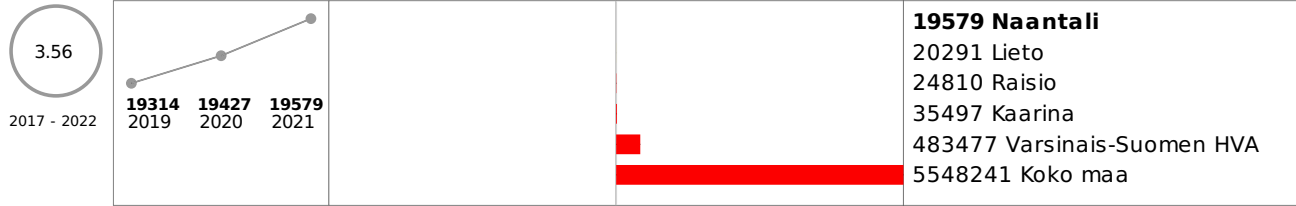
Verotulot, euroa / asukas

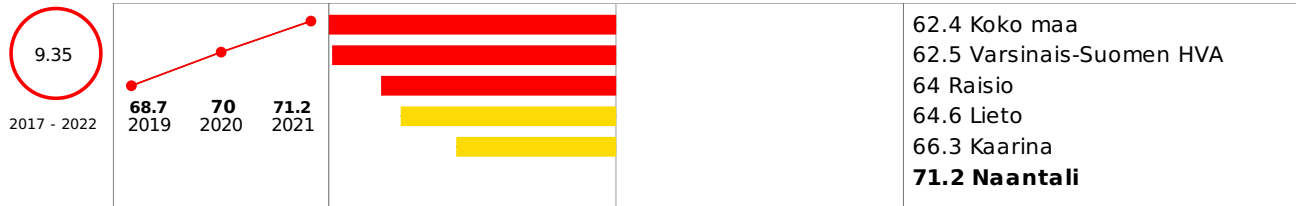
Elinvoima

Väestö

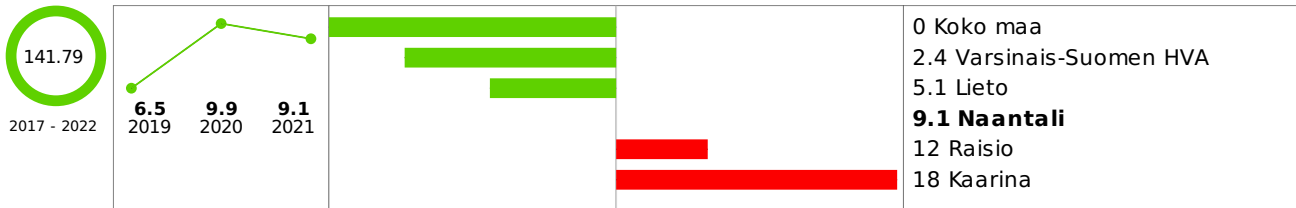
Väestö 31.12.

Huoltosuhte, demografinen

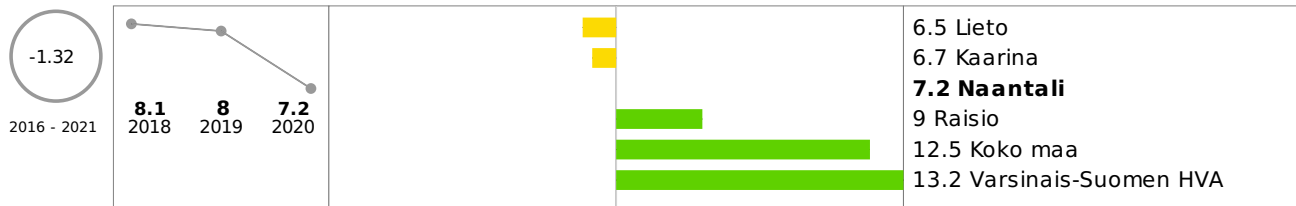

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

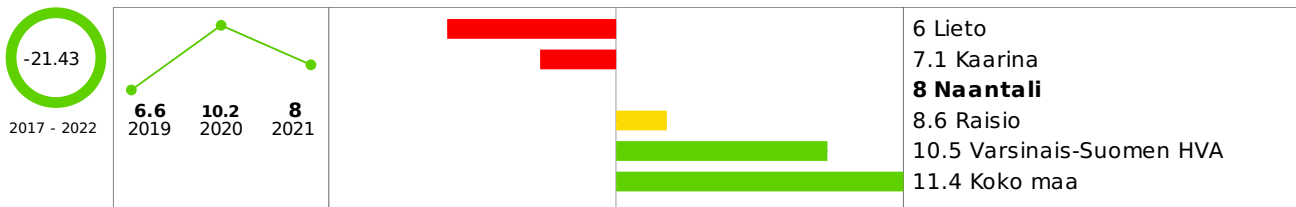

Elinvoima

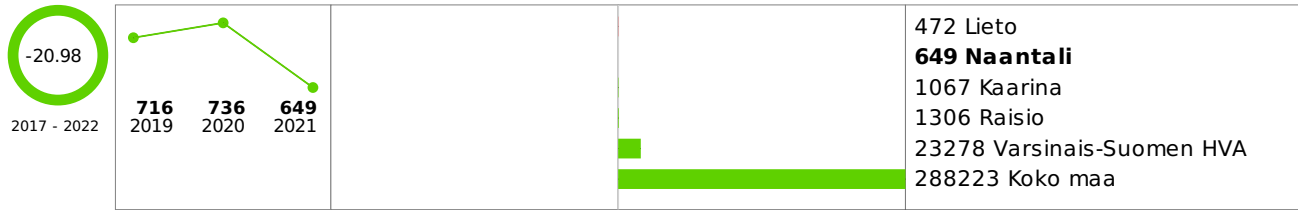
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Työttömät, % työvoimasta

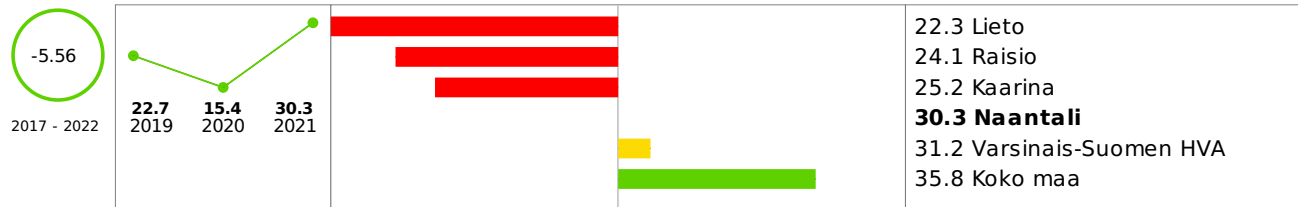
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä

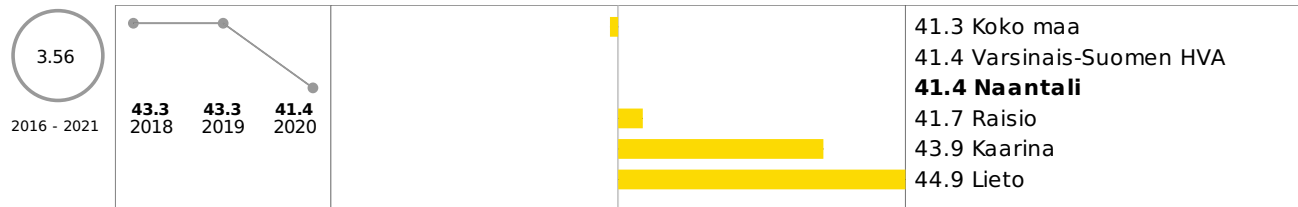
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

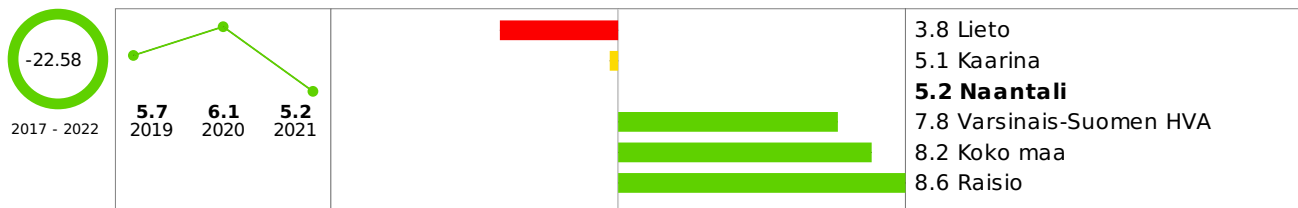
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Työlliset, % väestöstä

Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

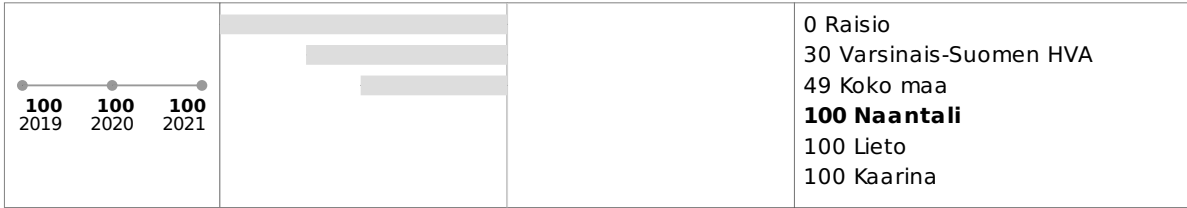
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumisen

0.0

2017 - 2022

0 Raisio
30 Varsinais-Suomen HVA
49 Koko maa
100 Naantali
100 Lieto
100 Kaarina

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

0.0

2017 - 2022

78 Koko maa
91 Varsinais-Suomen HVA
100 Raisio
100 Naantali
100 Lieto
100 Kaarina

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

0.0

2017 - 2022

89 Koko maa
91 Varsinais-Suomen HVA
100 Raisio
100 Naantali
100 Lieto
100 Kaarina

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

0.0

2017 - 2022

55 Varsinais-Suomen HVA
69 Koko maa
100 Raisio
100 Naantali
100 Lieto
100 Kaarina

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

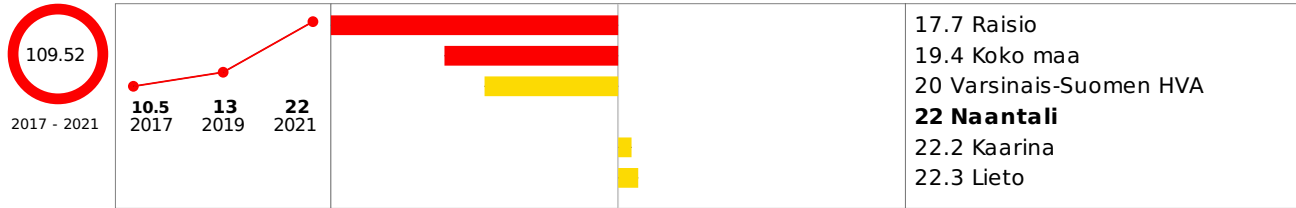
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

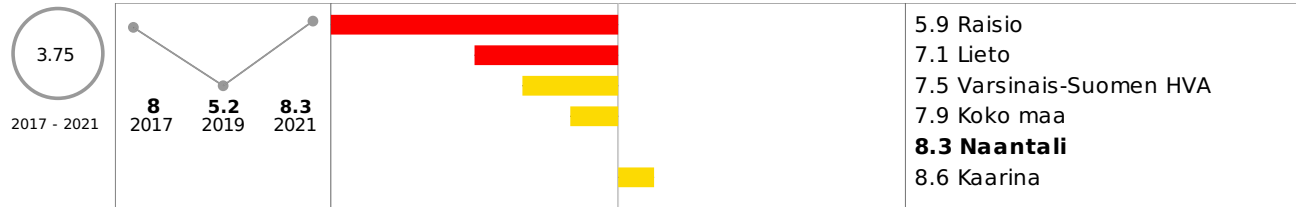
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

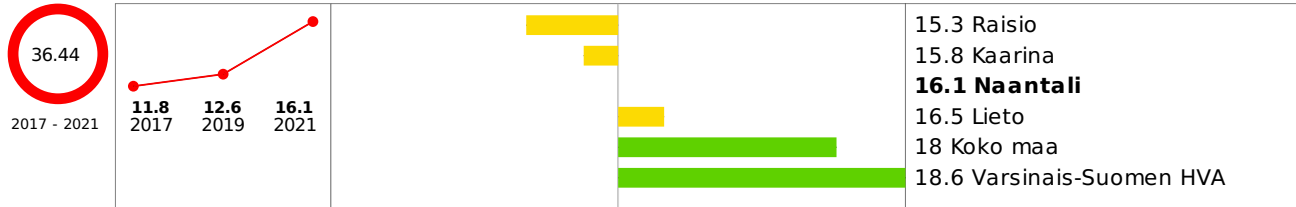
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

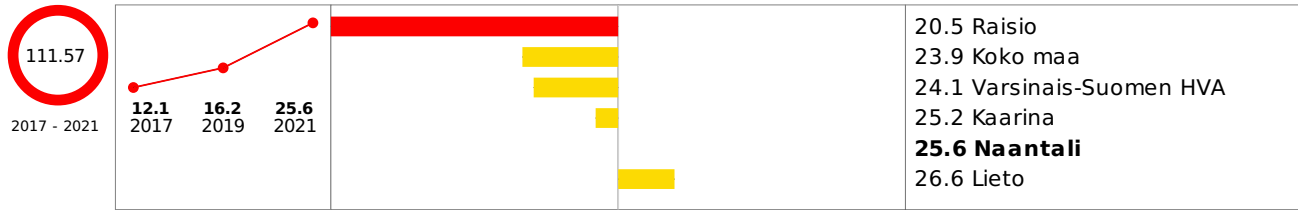
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

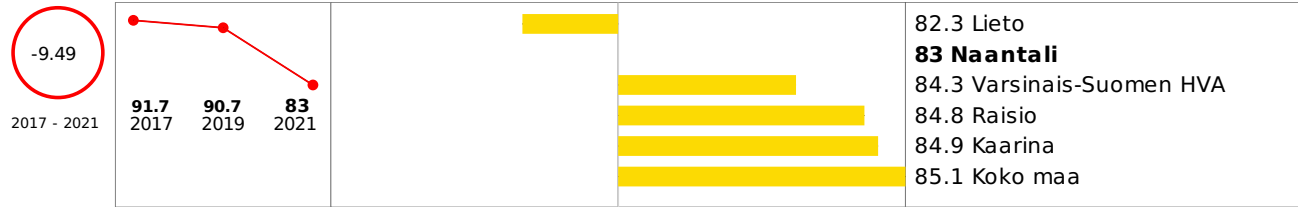
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

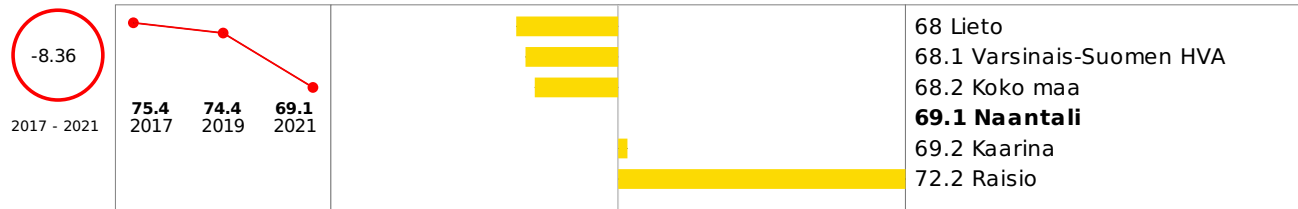
Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

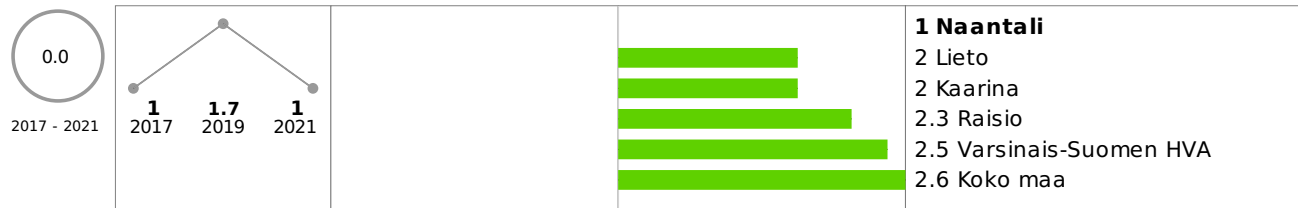
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

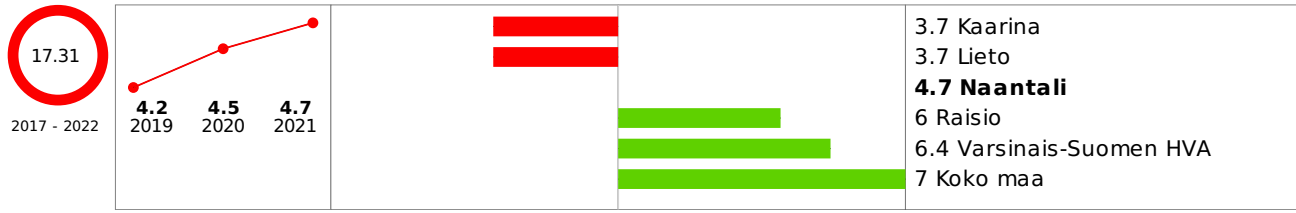
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

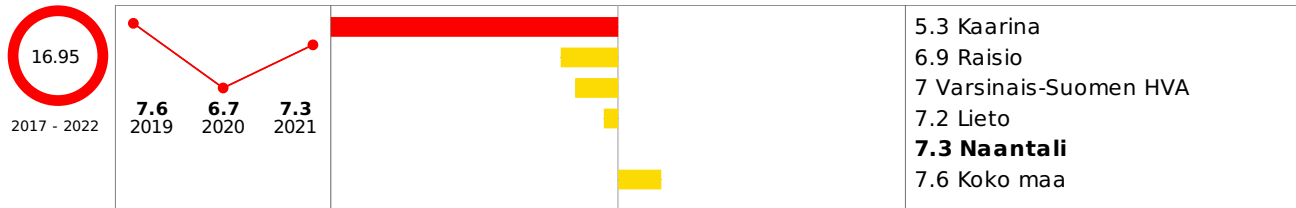
Lihavuuden yleisyys (%) 2 - 6-vuotiailla

Lihavuuden yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla

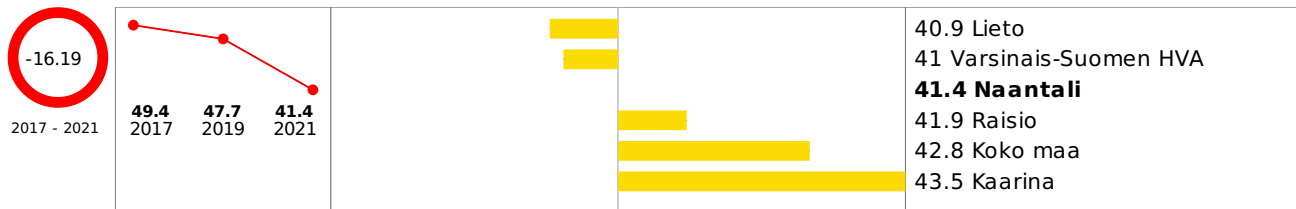
Lihavuuden yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla

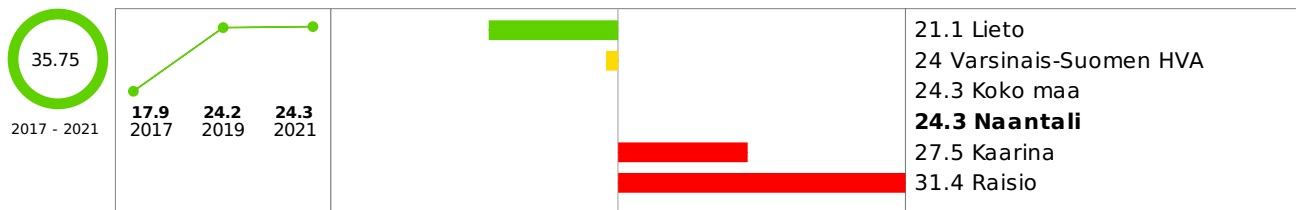
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

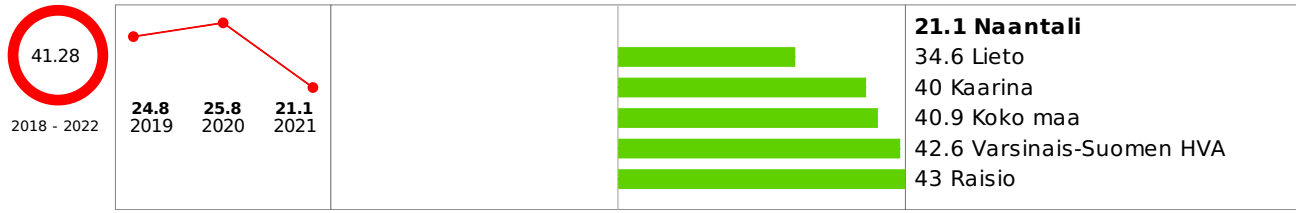
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

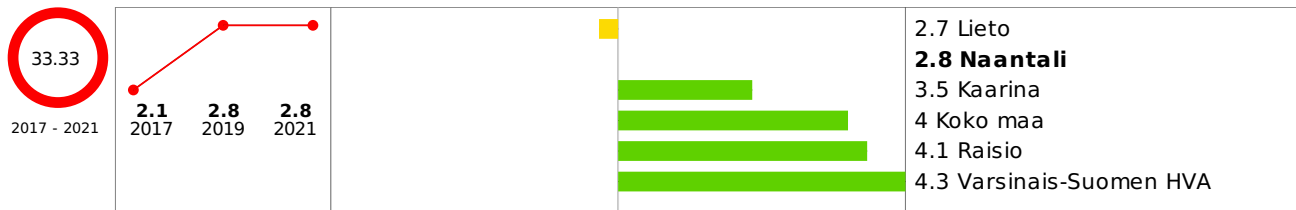
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

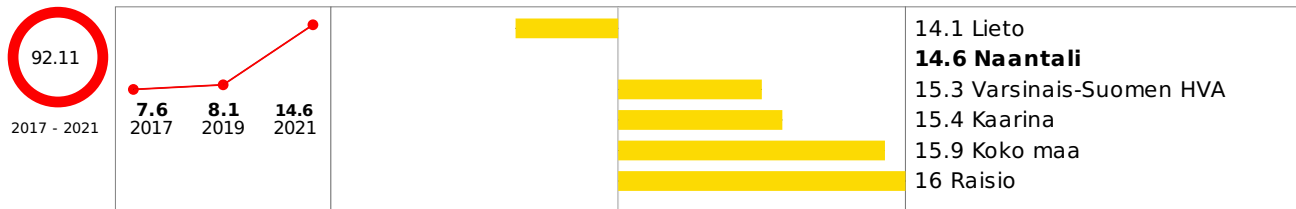
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

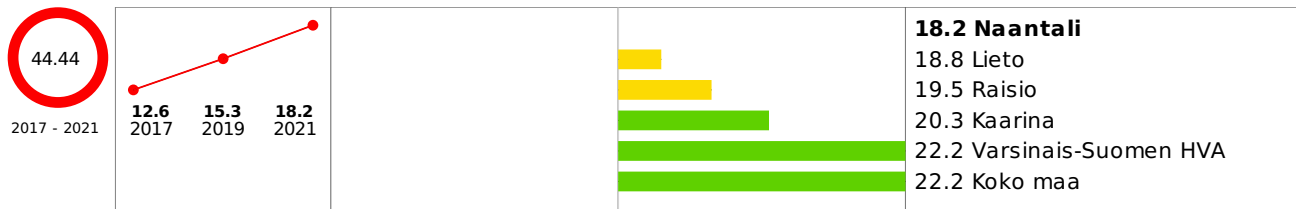
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

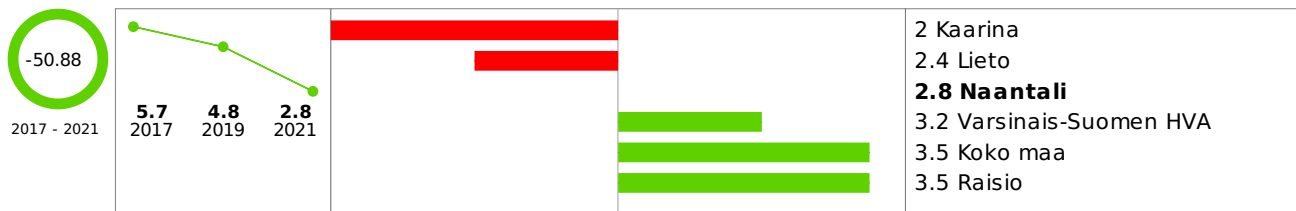
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

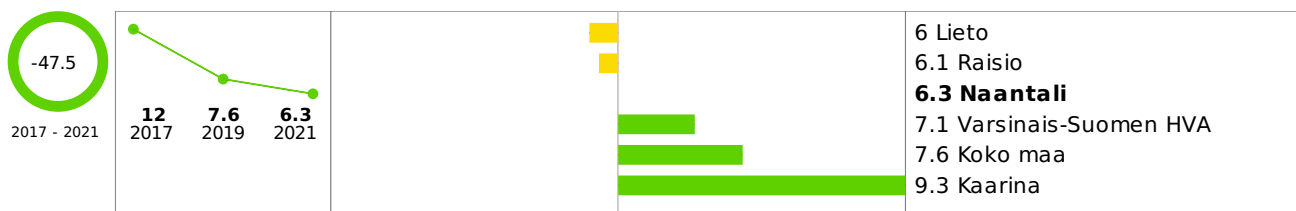
Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

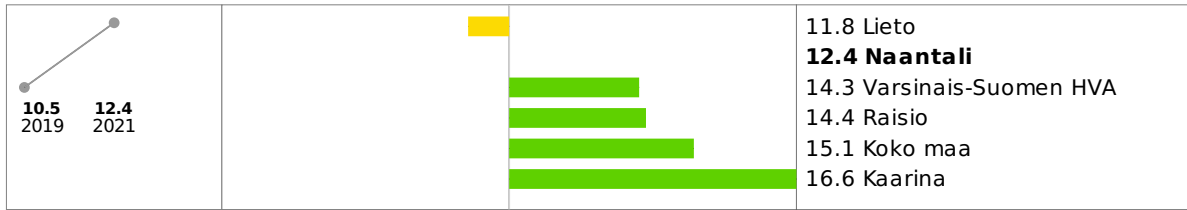

Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

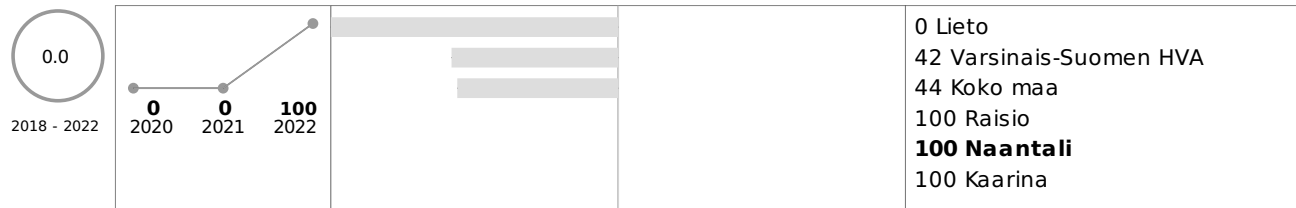
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

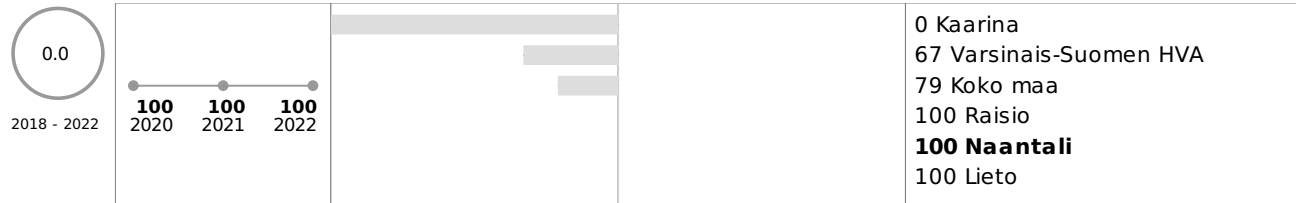
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

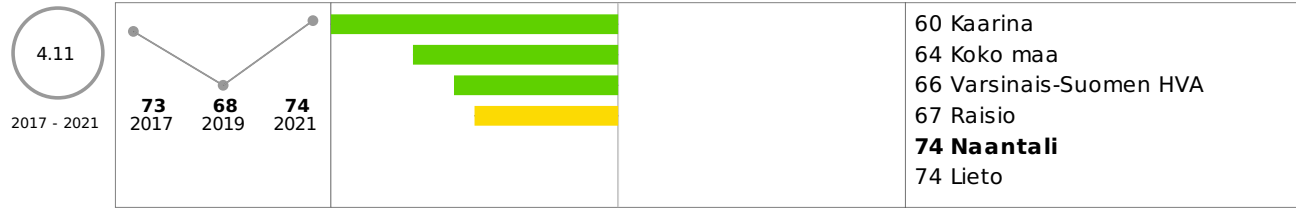
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

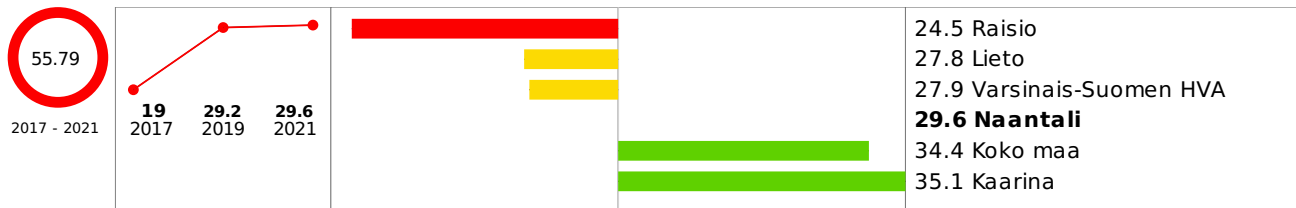
Kunnan palvelut

Koulu

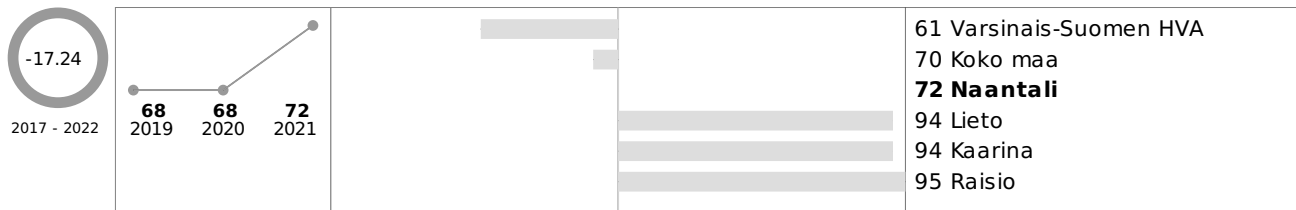
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

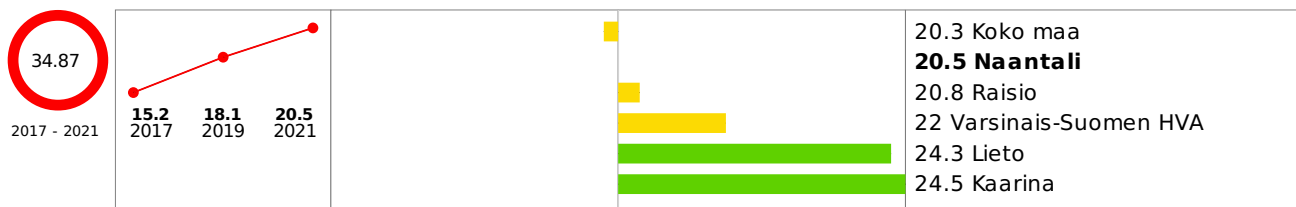
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

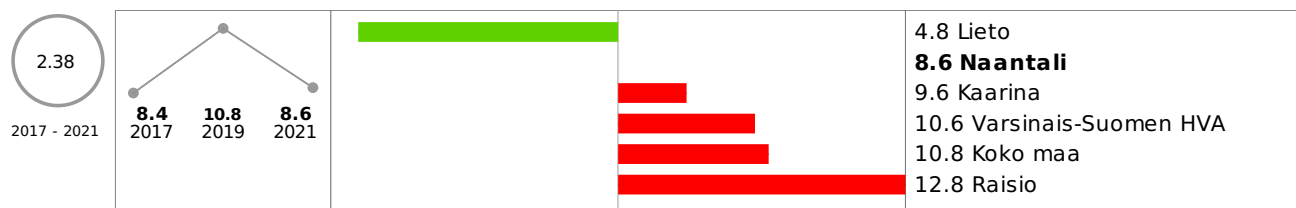
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

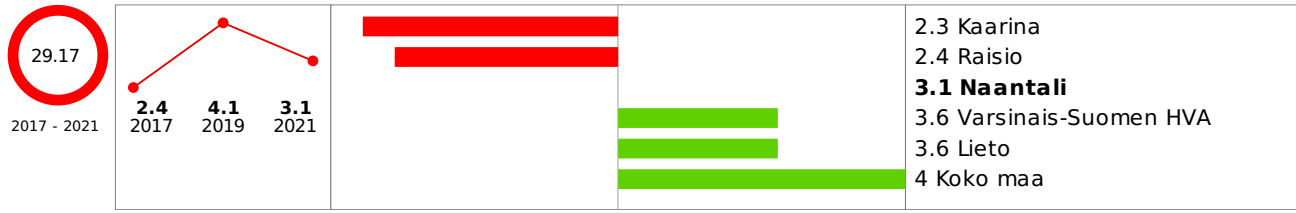
Koulu-uupumus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Ei ole päässyt koulukuraattorille yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

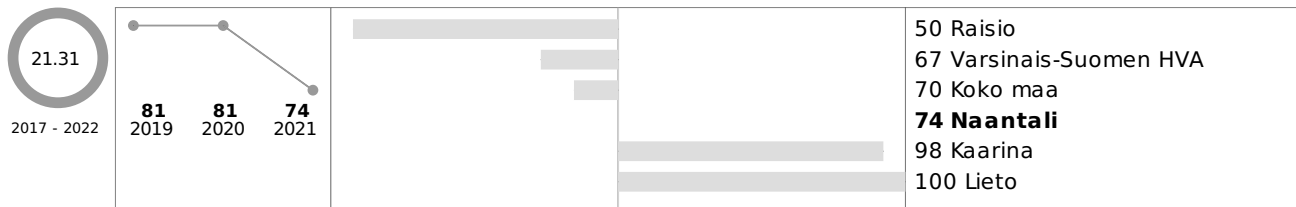
Ei ole päässyt kouluterveydenhoitajalle yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

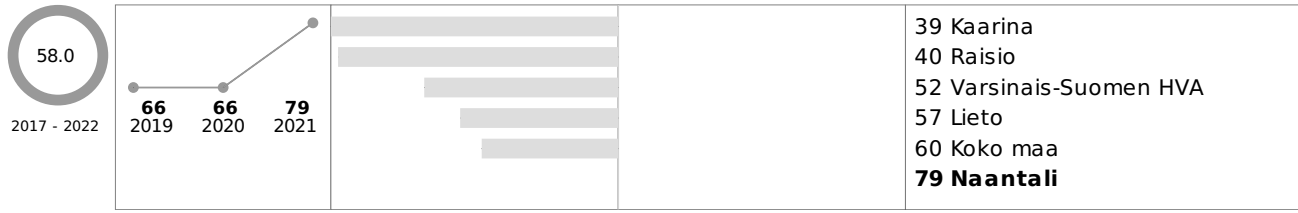
Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään peruskoulussa kolmen vuoden välein, % kunnan kouluista

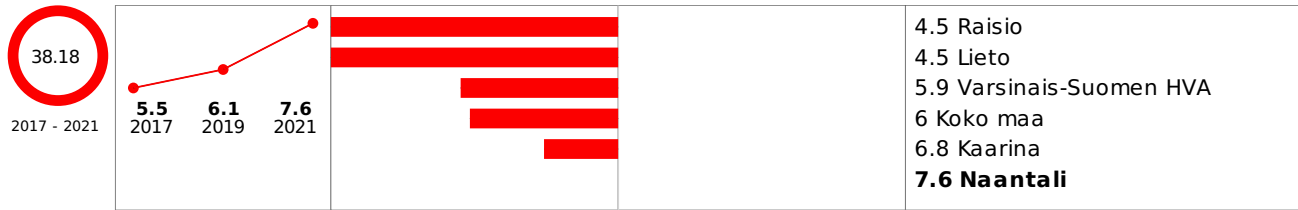
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

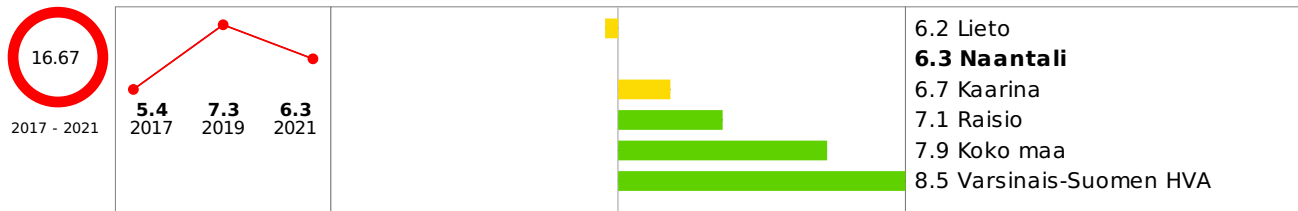
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

NUORET JA NUORET AIKUISET

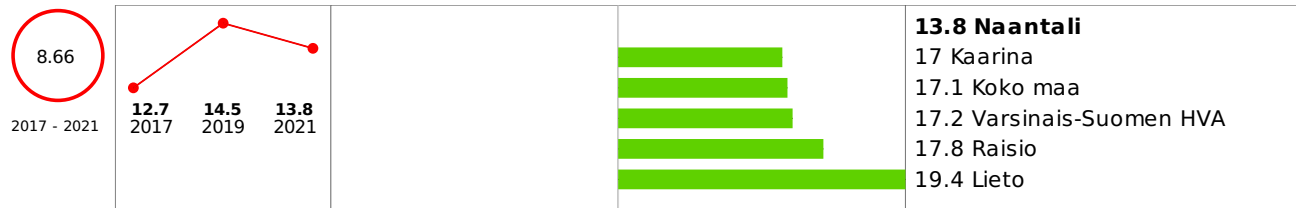
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

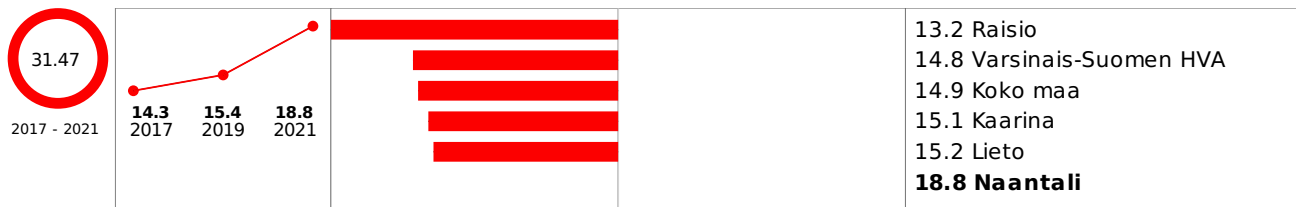
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

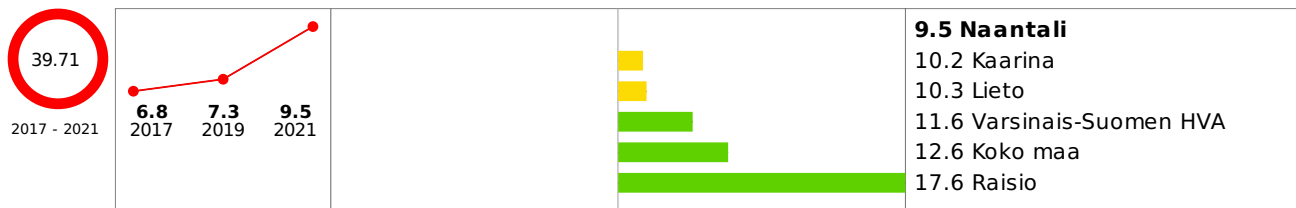
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

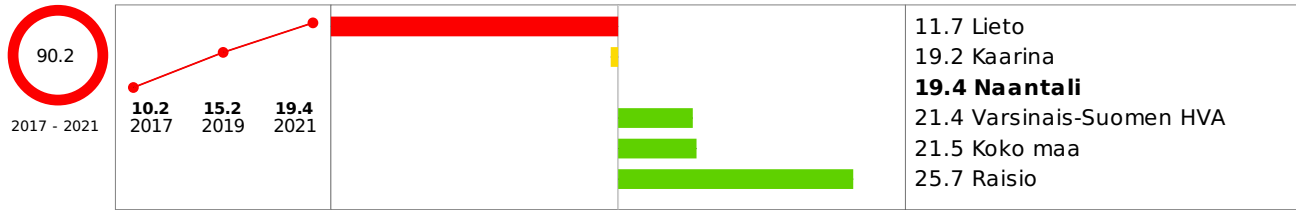
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

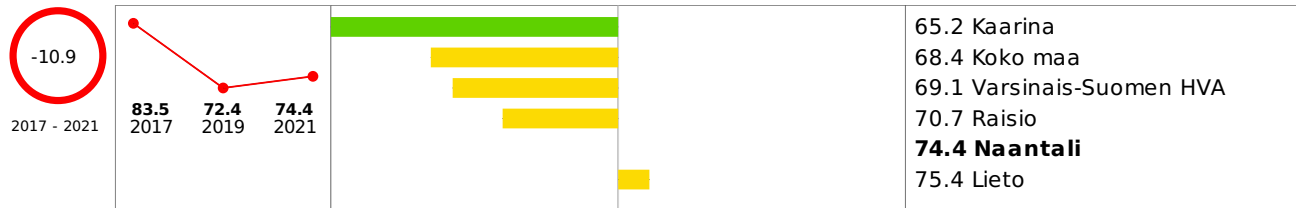
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

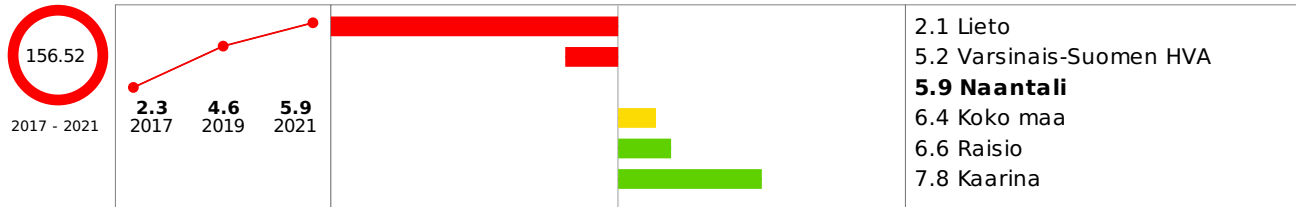
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

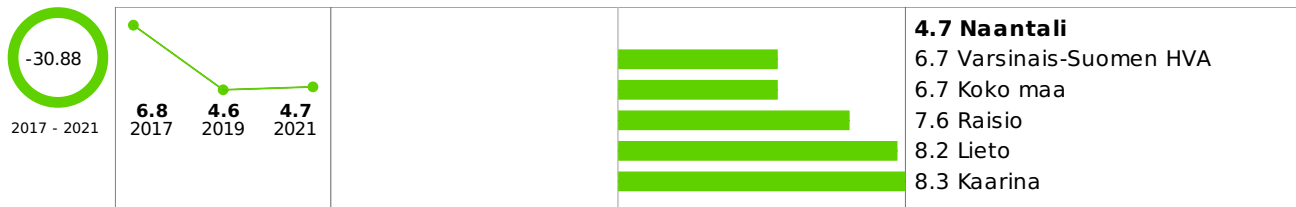
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

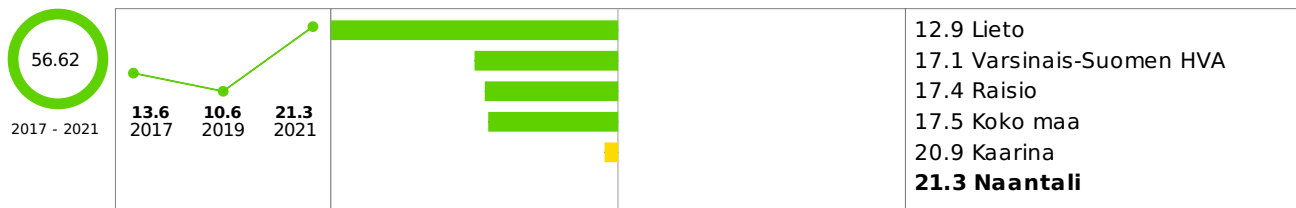
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

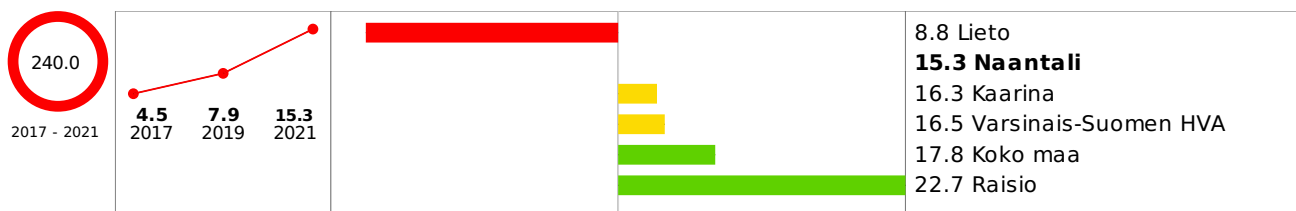
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

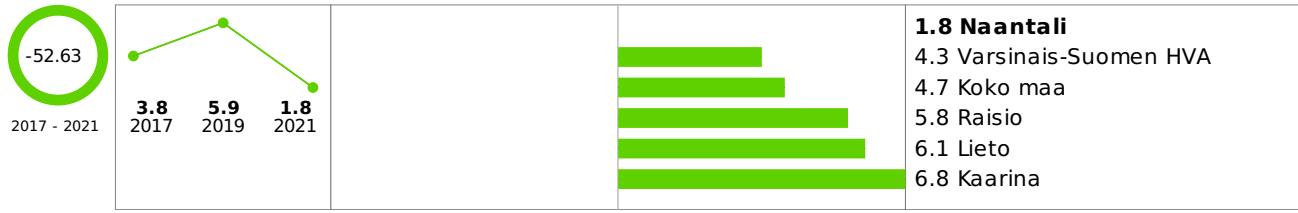
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

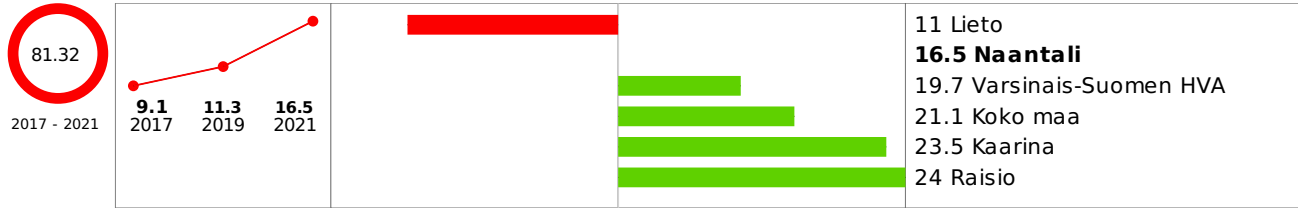

Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

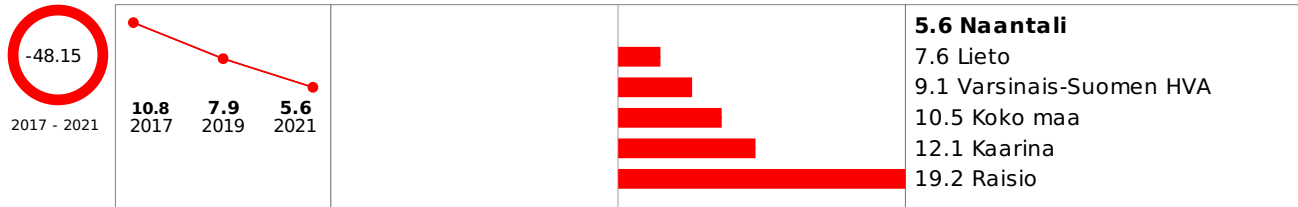

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulu-uupumus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

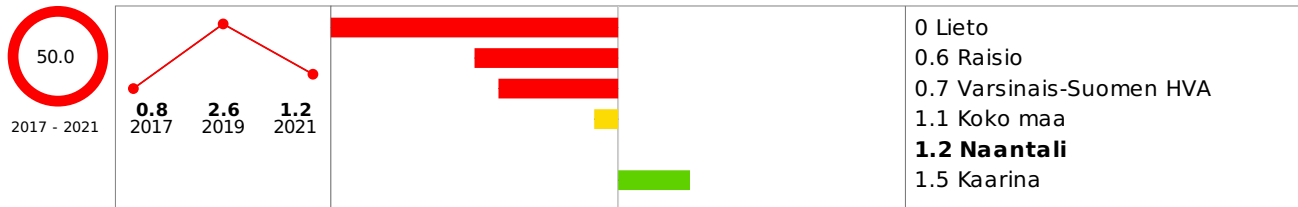
Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

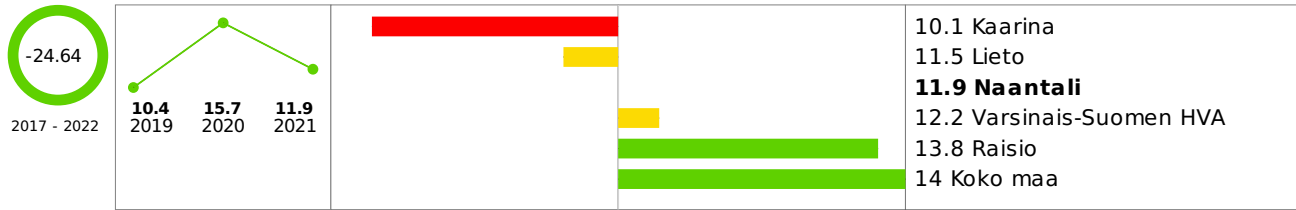
Ei ole päässyt kouluterveydenhoitajalle yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

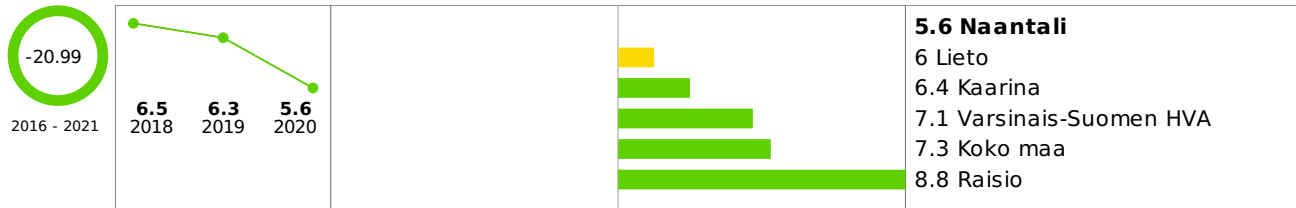
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

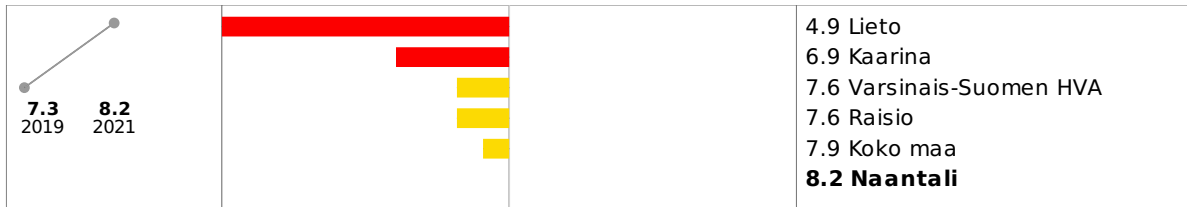

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisistä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

TYÖIKÄISET

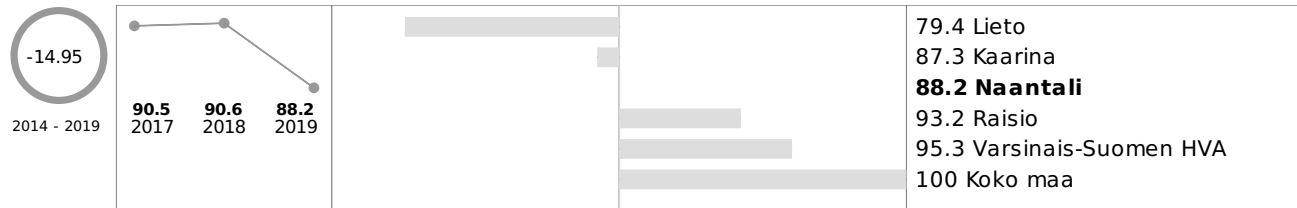
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

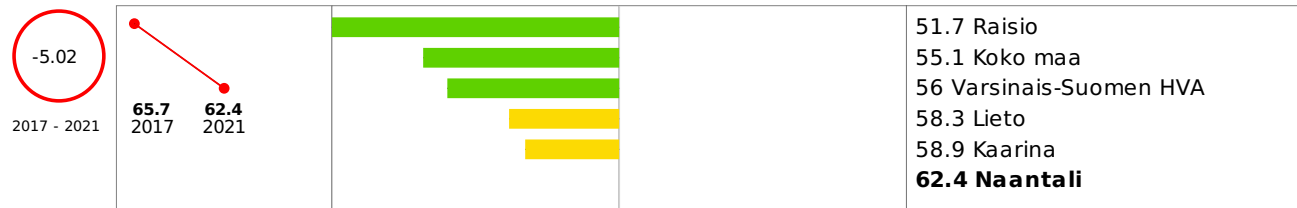
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu

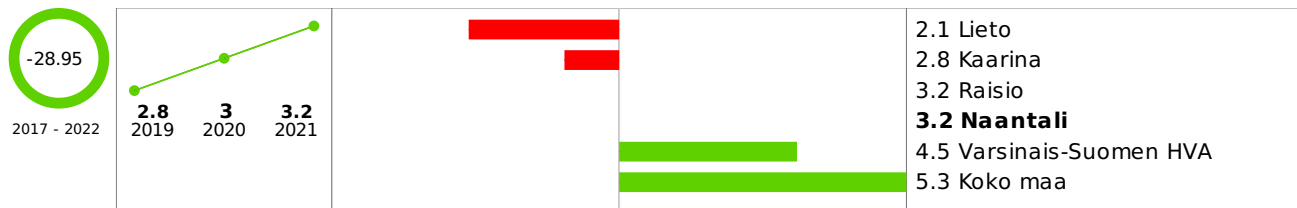

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

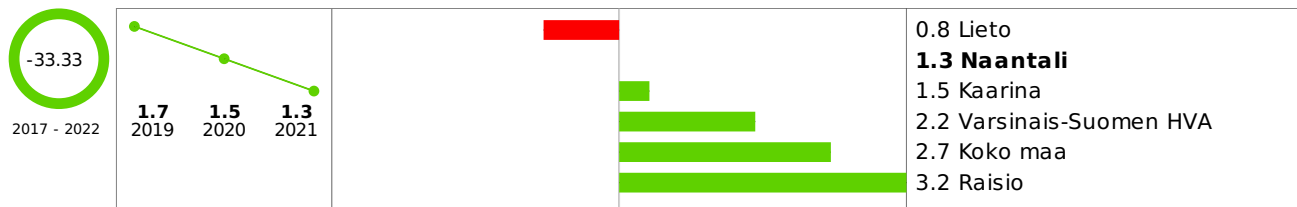

Opiskelu, työ ja toimeentulo

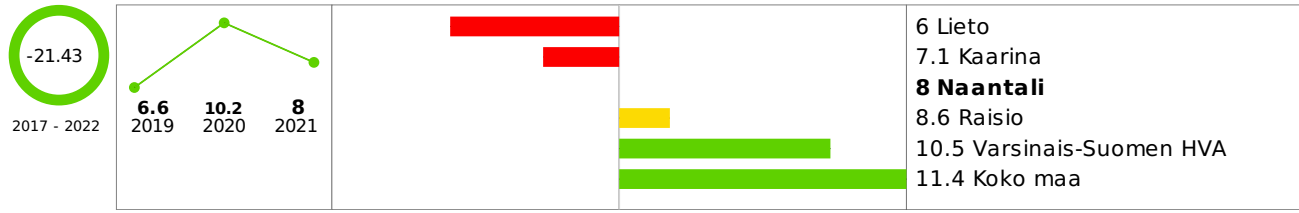
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Työttömät, % työvoimasta

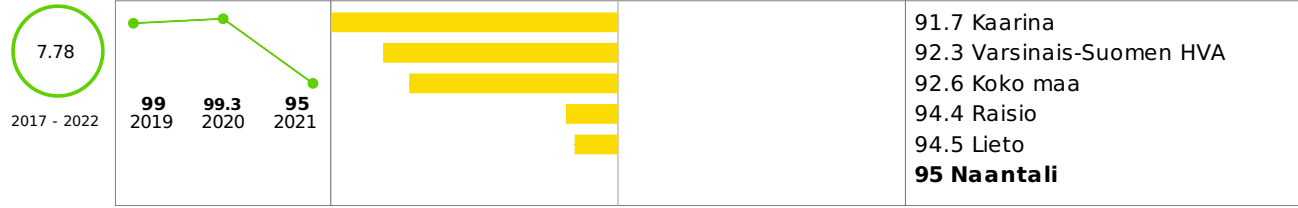

IKÄIHMISET

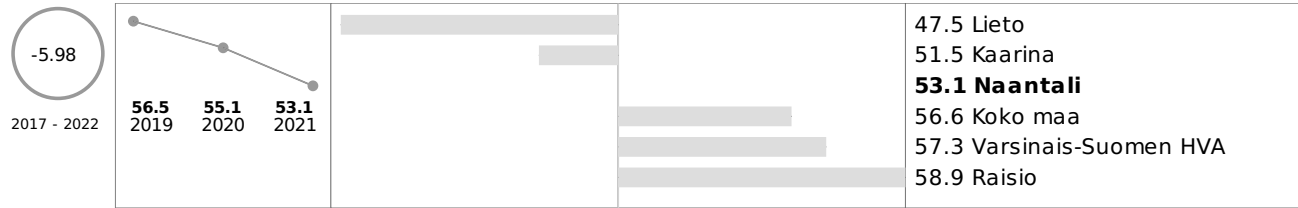
Hyvinvointi

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavanikäisten asuntokunnista

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä

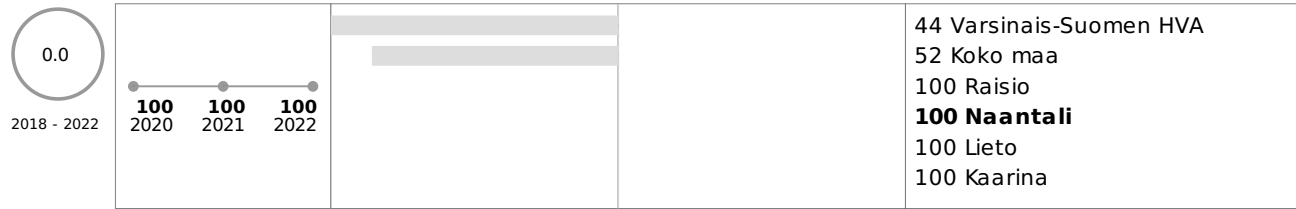

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta (-2017)

Kunnan palvelut

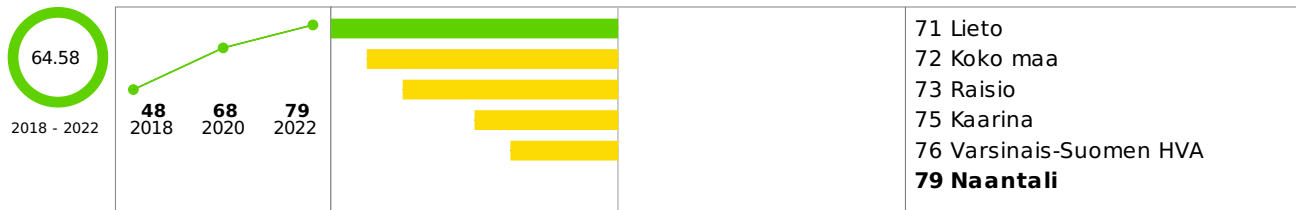
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot / 10 000 asukasta

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

Kulttuurin edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

